BIULETYN PTA NR 21
Grudzień 2018

POLSKIE TOWADZYSTWO ANTROPOLOGICZNE
ul. Umultowska 89, 61-614 Poznań
tel. 61 8295713 fax. 61 8295730
http://www.ptantropologiczne.pl
e-mail: pta@amu.edu.pl

Adres do korespondencji:
Prof. zw. dr hab. Krzysztof Szostek
Zakład Antropologii Instytut Zoologii i Badań Biomedycznych
Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
ul. Gronostajowa 9, 30 387 Kraków

Szanowni Państwo,

W związku z nadchodzącymi Świętami Bożego Narodzenia i Nowym Rokiem pragnę złożyć życzenia radości, spokoju i miłości. Życzę, aby każdemu z Państwa spełniły się wszystkie marzenia i aby każdy z Was doświadczył w nadchodzącym roku samych spektakularnych sukcesów.

W imieniu Zarządu Głównego PTA

Krzysztof Szostek

POLSKIE TOWARZYSTWO ANTROPOLOGICZNE

ZARZĄD GŁÓWNY

Przewodniczący
prof. zw. dr hab. Krzysztof Szostek

Zastępca przewodniczącego
prof. dr hab. Ryszard Żarów

Sekretarz
dr Beata Cienkosz-Stepańczak

Skarbnik
dr Marta Krenz-Niedbała

Członkowie Zarządu
dr hab. Alicja Budnik, prof. UAM
prof. dr hab. Sławomir Kozieł
dr hab. Tomasz Kozłowski
dr hab. Oskar Nowak
prof. dr hab. Teresa Sławińska – Ochla
dr hab. Jacek Tomczyk, prof. UKSW
prof. dr hab. Elżbieta Żądzińska

KOMISJA REWIZYJNA

Przewodniczący
dr hab. Wiesław Lorkiewicz, prof.UŁ

Zastępca przewodniczącego
dr hab. Krzysztof Borysławski, prof. UP

Członkowie
dr Bożena Kurc-Darak
dr Barbara Spring
dr hab. Ewa Ziółkowska-Łajp, prof.AWF

SĄD KOLEŻEŃSKI

Przewodnicząca
dr hab. Anna Burdukiewicz, prof. AWF

Członkowie
prof. dr hab. Bohdan Gworys
dr hab. Agnieszka Suder
dr hab. Ewa Szczepanowska

RZECZNIK PTA
dr Joanna Nieczuja-Dwojacka

ADMINISTRATOR STRONY INTERNETOWEJ PTA
mgr Barbara Mnich
mgr Kamil Mrożek

INFORMACJE Z DZIAŁANOŚCI ORGANIZACYJNEJ ZARZĄDU GŁÓWNEGO POLSKIEGO TOWARZYSTWA ANTROPOLOGICZNEGO

W roku 2018 działalność Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Antropologicznego skupiła się na wytężonej pracy związanej z pozyskiwaniem funduszy na organizację planowanych Konferencji Naukowych oraz na zabezpieczenie finansowania Wydawnictwa Anthropological Review. Dzięki ścisłej współpracy z Redaktor Naczelną naszego sztandarowego czasopisma Panią Profesor Marią Kaczmarek przy wybitnym wkładzie Pani dr hab. Marty Krenz-Niedbały - skarbnika PTA, zostały złożone dwa wnioski ministerialne dotyczące dofinansowania planowanej na rok 2019 Konferencji PTA w Krakowie oraz finansowania zeszytów Anthropological Review na rok 2019. Dzięki temu problemy finansowe związane z kosztami, które ponosi PTA praktycznie zostały rozwiązane. Dodatkowo w imieniu Zarządu Głównego PTA podpisałem nową, bardzo korzystną umowę w platformą wydawniczą De Gruyter, dzięki której obecny i przyszły Zarząd PTA będzie miał w przyszłości komfort finansowy.

W bieżącym roku Polskie Towarzystwo Antropologiczne objęło patronatem konferencje naukowe organizowane przez Oddziały PTA.

W imieniu Zarządu PTA

Prof. zw. dr hab. Krzysztof Szostek

PROTOKÓŁ POSIEDZENIA ZARZĄDU GŁÓWNEGO POLSKIEGO TOWARZYSTWA ANTROPOLOGICZNEGO

W dniu 21.06.2018r. odbyło się posiedzenie Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Antropologicznego za pośrednictwem komunikatora internetowego. Gospodarzem posiedzenia był prof. dr hab. Krzysztof Szostek, Przewodniczący PTA. W spotkaniu uczestniczyło 7 osób: prof. dr hab. Krzysztof Szostek, prof. dr hab. Ryszard Żarów, prof. dr hab. Sławomir Kozieł, dr hab. Tomasz Kozłowski, dr hab. Marta Krenz-Niedbała dr Oskar Nowak oraz dr Beata Cienkosz-Stepańczak.

Zebranie otworzył Przewodniczący PTA prof. dr hab. Krzysztof Szostek, który po powitaniu uczestników, poprosił dr Beatę Cienkosz-Stepańczak o protokołowanie zebrania, a następnie przedstawił porządek posiedzenia:

1. Powitanie uczestników zebrania, przyjęcie porządku obrad.
2. Informacje dotyczące zamieszczania artykułów Anthropological Review na platformie DeGruyter – finansowanie i sprawy rozliczenia faktur (ref. Prof. dr hab. Krzysztof Szostek)
3. Rozliczenie finansowe PTA i przyjęcie uchwały (ref. Dr hab. Mata Krenz Niedbała)
4. Informacje dotyczące Konferencji naukowej PTA w 2019 roku (ref. Prof. dr hab. Ryszard Żarów)
5. Informacja o planowanych projektach dofinansowania PTA na rok 2019 (ref. Prof. dr hab. Krzysztof Szostek)
6. Sprawa członkowstwa w PTA – liczba członków i ustalenie strategii przepływu informacji między Oddziałami a Zarządem Głównym PTA (ref. Prof. dr hab. Krzysztof Szostek, dr hab. Marta Krenz-Niedbała, dr Beata Cienkosz-Stepańczak)
7. Wolne wnioski.
8. Zamknięcie posiedzenia.

Wszyscy członkowie Zarządu Głównego, uczestniczący w posiedzeniu, przyjęli porządek zebrania przedstawiony przez Przewodniczącego PTA.

W pierwszym punkcie posiedzenia, pan prof. Krzysztof Szostek poruszył kwestię finansowania Anthropological Review. Nadmienił, że dzięki finansowaniu z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na Działalność Upowszechniającą Naukę (DUN) mamy obecnie wystarczające środki, aby pokryć koszty platformy DeGruyter według nowej umowy. Natomiast po podpisaniu nowej umowy, platforma DeGruyter wystawiła fakturę korygującą

za lata 2015 i 2016 (tj. za 28 artykułów w AR) opiewającą na kwotę nieco ponad 7000 zł, ponieważ w 2016 roku DeGruyter nie przysłał nam żadnej faktury. Po uzgodnieniu z platformą kwotę tą będziemy płacić w ratach przez kolejne dwa lata. Pieniądze na ten cel są zabezpieczone na koncie PTA. Pozostałe zobowiązania względem platformy DeGruyter są opłacane na bieżąco ze środków DUN. Stąd też nowy Zarząd PTA, który utworzy się za rok będzie już wolny od wszelkich zaległości.

Pani dr hab. Marta Krenz-Niedbała dodała, że brak tej faktury w 2016 roku wyniknął z faktu, że w tym czasie zmieniały się zasady na jakich miała odbywać się dalsza współpraca z platformą DeGruyter i były prowadzone rozmowy między prof. dr hab. Marię Kaczmarek a wydawnictwem.

W najbliższym czasie będzie składany nowy projekt do Ministerstwa na działalność Anthropological Review w przyszłym roku, a zatem nowy Zarząd PTA będzie zabezpieczony jeżeli chodzi o kwestię AR przez 2019 rok.

Obecnie Anthropological Review ukazuje się wyłącznie on-line. Chociaż pierwszy zeszyt wyszedł z opóźnieniem wynikającym z konieczności dokonania szeregu uzgodnień między prof. Marią Kaczmarek a redakcją, drugi zeszyt powinien być wydany już bez opóźnień, a edycja kolejnych z pewnością będzie coraz bardziej sprawna.

W kolejnym punkcie zebrania dr hab. Marta Krenz-Niedbała przedstawiła sprawozdanie skarbnika z działalności finansowej PTA w roku 2017. Stan konta PTA w dniu 01.01.2017 roku wynosił 13.875,88 zł. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku poniesiono koszty 89.275,51 zł, m.in. związane z prowadzeniem konta, elektroniczną publikacją i wysyłką Anthropological Review, oraz jego przygotowaniem do druku (tłumaczenie, skład) i samym drukiem. Poniesiono również koszty związane z umowami cywilnoprawnymi (wysyłka czasopisma, prowadzenie księgowości) oraz podatkami od umów. Wpływy na konto (82.556,28 zł) pochodziły ze składek członkowskich, sprzedaży Anthropological Review, dotacji na działalność upowszechniającą naukę z MNiSW oraz wpłat na konferencję PTA organizowaną w 2017r. Stan konta PTA w dniu 31.12.2017 roku wynosił 7.156,65 zł.

W październiku 2017 roku sporządzono i wysłano do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego wniosek o dofinansowanie elektronicznej publikacji Anthropological Review w wysokości 21.279 zł, który następnie otrzymał dofinansowanie w całej wnioskowanej kwocie.

W kolejnej części zebrania przystąpiono do głosowania nad uchwałą nr 1/2018 dotyczącą przyjęcia sprawozdania finansowego dr Marty Krenz-Niedbały. Uchwała została podjęta jednomyślnie.

W dalszej części posiedzenia, prof. dr hab. Ryszard Żarów przedstawił obecny stan przygotowań do konferencji PTA która odbędzie się w Krakowie w 2019 roku. Profesor Żarów poinformował, że pierwszy komunikat został przygotowany i rozesłany do członków PTA za pośrednictwem poczty elektronicznej. Profesor serdecznie zaprosił do wysyłania zgłoszeń.

Prof. Krzysztof Szostek dodał, że udało się tak skalkulować koszty konferencji, że zostały one obniżone do 480 zł. Profesor Krzysztof Szostek poprosił o współpracę przy pisaniu wniosku do Ministerstwa o dofinansowanie konferencji. Nawiązując do punktu szóstego posiedzenia Prof. Szostek dodał, że w obecnym roku będziemy starali się o dofinansowanie Anhropological Review oraz konferencji PTA.

W kolejnym punkcie posiedzenia dr hab. Marta Krenz-Niedbała poruszyła problem komunikacji między Oddziałami a Zarządem w kwestii przyjmowania nowych członków PTA. Nowi członkowie składają swoje dokumenty do Sekretarzy Oddziałów, które następnie powinny zostać przekazane do Sekretarza Głównego PTA. Tak się jednak często nie dzieje, a opłaty członkowskie są wysyłane bez opisów, przez co nie wiadomo kto i z jakiego oddziału dokonał wpłaty. Także listy członków przekazywane z Oddziałów nie pokrywają się z tymi, które posiada Skarbnik i Sekretarz PTA. Czasami też jest utrudniony kontakt z Oddziałami. Stąd też trudno jest dokładnie określić liczbę członków PTA. Obecnie zarejestrowanych członków jest 322 natomiast jedynie 148 osób, uiściło opłatę członkowską za 2017. Dr hab. Marta Krenz-Niedbała poinformowała również, jak wygląda kwestia opłat po podniesieniu składek. Do czerwca 2017 roku składkę zapłaciło 90 osób, natomiast po podniesieniu opłaty do czerwca tego roku zapłaciło 59 osób. Sumaryczna kwota z przed i po podwyżce jest porównywalna.

Dr hab. Tomasz Kozłowski poprosił o informacje z którymi Oddziałami jest utrudniony kontakt mailowy. Dr hab. Marta Krenz-Niedbała odpowiedziała, że z Oddziałem Bydgoskim i Kieleckim.

Dr Beata Cienkosz-Stepańczak dodała, że wielokrotnie zwracała się do Sekretarzy Oddziałów z prośbą o przekazywanie dokumentów zgłoszeniowych. Jest to między innymi konieczne do umieszczenia danych osobowych nowego członka na stronie internetowej. Niestety nadal nie zawsze takie informacje są kierowane do Sekretarza Głównego.

Prof. Krzysztof Szostek powiedział, że należałoby zadzwonić do Sekretarzy Oddziałów z prośbą o aktualne listy członków. Dr hab. Marta Krenz-Niedbała powiedziała, że już takie listy od większości oddziałów dostała, ale listy nie pokrywają się z tymi, które ona posiada. Dr hab. Marta Krenz-Niedbała dodała, że często Sekretarze Oddziałów sami skreślają osobę z listy członków PTA jeżeli nie płaci ona składek, co jest niewłaściwe ponieważ rezygnację członka może przyjąć i zaakceptować jedynie Przewodniczący PTA. Dr Beata Cienkosz-Stepańczak zadeklarowała, że jeszcze raz zweryfikuje listę członków z Oddziałami PTA.

W ostatnim punkcie posiedzenia, w wolnych wnioskach, prof. dr hab. Ryszard Żarów jeszcze raz zachęcał do zgłaszania się na konferencję PTA w Krakowie i prosił o współpracę z Przewodniczącym i Sekretarzem PTA w kwestii rozsyłania i umieszczania na stronie PTA kolejnych komunikatów.

Prof. dr hab. Sławomir Kozieł, który przejął od prof. dr hab. Krzysztofa Szostka odpowiedzialność za koordynację tworzenia podręcznika do antropologii fizycznej, powiedział, że poprosił redakcję PWN o przesunięcie terminu nadsyłania materiałów z czerwca na koniec września, ponieważ większość co-autorów i redaktorów poszczególnych rozdziałów nie byłaby w stanie dotrzymać pierwotnego terminu. Profesor jeszcze nie uzyskał z PWN żadnej informacji.

Dr hab. Marta Krenz-Niedbała poinformowała również, że PTA objęło patronatem V Ogólnopolską Studencką Konferencję Kryminalistyczną, która odbędzie się w Poznaniu.

Dr Tomasz Kozłowski poruszył również kwestię dotyczącą nowej ustawy o szkolnictwie wyższym. Doktor zasugerował, że środowisko antropologów reprezentowane przez Zarząd PTA powinno szerzej wypowiedzieć się na ten temat wydając oświadczenie do mediów. Prof. Sławomir Kozieł stwierdził, że teraz takie działanie nie ma to większego znaczenia, ponieważ legislacja ustawy jest już bardzo zaawansowana. Prof. dr hab. Krzysztof Szostek poinformował, że półtora roku temu razem z Przewodniczącymi Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk wystosowali pismo do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwo Wyższego o wprowadzenie regulacji dotyczących przechowywania i praw do szczątków ludzkich. Profesor powiedział, że najpierw pisma były odsyłane do kolejnych Ministerstw i Komisji aż w końcu zignorowane, co obrazuje słabą pozycję antropologii w polskiej nauce. Dr Tomasz Kozłowski wyraził opinię, że PTA powinno wydać oświadczenie opiniujące treść nowej ustawy, wyraził również zaniepokojenie w kwestii

marginalizacji antropologii fizycznej w naukach biologicznych. Prof. Krzysztof Szostek stwierdził, że jest zbyt mało czasu, aby ustosunkować się do tej ustawy, wymagałoby to licznych konsultacji i pogłębionej debaty w środowisku antropologów.

Profesor dr hab. Krzysztof Szostek podziękował członkom za obecność i owocną dyskusję, a następnie zakończył posiedzenie.

Protokół sporządziła
Beata Cienkosz-Stepańczak
Sekretarz Polskiego Towarzystwa Antropologicznego

JUBILEUSZ 30-LECIA INSTYTUTU ANTROPOLOGII UNIWERSYTETU IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

6. kwietnia 2018 roku odbyła się uroczystość z okazji Jubileuszu 30-lecia Instytutu Antropologii Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu. Licznie przybyłych gości powitała Dyrektor Instytutu Antropologii **prof. dr hab. Izabela Makałowska** (fot. 1). Po wystąpieniach władz Uniwersytetu i Wydziału, prof. dr hab. Janusz Piontek przedstawił historię Instytutu, który powstał 1 października 1987 roku. Pan Profesor wspomniał jednak, że to nie jedyny jubileusz, bowiem 2018 rok to rok stulecia Uniwersytetu oraz 100-lecie akademickiego nauczania antropologii fizycznej w Poznaniu. Przy tej okazji przedstawił twórców antropologii fizycznej w Poznaniu: 1) **prof. Adama Wrzoska** (1875-1965), który w 1920 r. objął kierownictwo powołanego na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Poznańskiego Zakładu Antropologii. Prof. dr Adam Wrzosek (fot. 2) był twórcą akademickiego ośrodka antropologicznego w Poznaniu.

Fot. 1

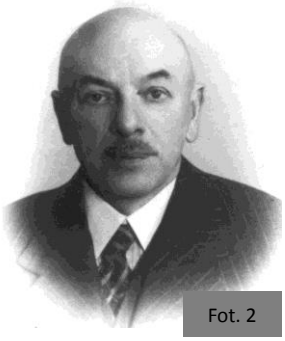
Fot. 2

Fot. 3

2) **prof. dr Jana Czekanowskiego** (1882-1965, fot. 3), który wyposażył antropologów, ale także biologów i innych przyrodników, w nowoczesny warsztat badawczy. Za sprawą prof. Jana Czekanowskiego w 1947 roku przeniesiono katedrę antropologii z Wydziału Lekarskiego na Wydział Matematyczno-Przyrodniczy. 3) **prof. dr hab. Michała Ćwirko- Godyckiego** (1901- 1980; fot. 4), który współtworząc Poznański Ośrodek Antropologiczny zapoczątkował współczesne badania rozwoju biologicznego dzieci

Fot. 4

Fot. 5

i młodzieży. 4) **prof. dr hab. Franciszka Wokroja** (1906-1991, fot. 5), który wyposażył poznańskich antropologów w bardzo bogate zbiory osteologiczne. Dorobek naukowy prof. Franciszka Wokroja liczy około 75 prac o tematyce antropologiczno-społecznej, demograficznej, ontogenetycznej i kraniologicznej. Pierwszym Dyrektorem Instytutu Antropologii był **prof. dr hab. Andrzej Malinowski** (fot. 6), a jego zastępcą **doc. dr. hab. Maria Kaliszewska-Drozdowska** (fot. 7). W skład Instytutu Antropologii weszły: dotychczasowy Zakład Badawczy Ergonomii (kierownik – prof. dr hab. Andrzej Malinowski) oraz wyłonione z dotychczasowego Zakładu Antropologii: Zakład Biologii Rozwoju Człowieka (kierownik – doc. dr hab. Joachim Cieślik, Zakład Biologii Ewolucyjnej Człowieka (kierownik – doc. dr hab. Janusz Piontek), Zakład Ekologii Populacyjnej Człowieka (kierownik – doc. dr hab. Jan Strzałko), Muzeum i Laboratorium Osteologiczne (kierownik – doc. dr hab. Janusz Piontek). W 1989 roku z funkcji Dyrektora Instytut Antropologii zrezygnował prof. dr hab. Andrzej Malinowski w związku z objęciem kierownictwa Katedry Antropologii w Uniwersytecie Łódzkim. Do końca kadencji władz, czyli do 1 października 1990 roku Instytutem Antropologii kierowała doc. dr hab. Maria Kaliszewska-Drozdowska. W 1990 roku odbyły się wybory do władz Instytutu Antropologii w wyniku których dyrektorem został **wybrany prof. dr hab. Janusz Piontek** (fot. 8), a wicedyrektorem doc. dr hab. Maria Kaliszewska Drozdowska. W roku akademickim 1992/1993 zakończył swoją działalność w ramach Instytutu Antropologii Zakład Badawczy Ergonomii i Antropologii Stosowanej. Od 1993 roku Instytut Antropologii działał w składzie: Zakład Biologii Ewolucyjnej Człowieka, Zakład Biologii Rozwoju Człowieka, Zakład Ekologii Ewolucyjnej Człowieka, Zbiory paleoantropologiczne, Pracownia Ontogenetyczna, Zbiory i Pracownia Osteologiczna. Później - Laboratorium Skanowania 3D oraz Laboratorium do badań kopalnego DNA. Od 1 września 2016 roku Dyrektorem Instytutu jest **prof. dr hab. Izabela Makałowska**, a jej zastępcą dr hab. Anita Szwed. Od 2016 roku Instytut Antropologii Tworzą 4 zakłady: Zakład Biologii Ewolucyjnej Człowieka, Zakład Biologii Rozwoju Człowieka, Zakład Biologii Ewolucyjnej Człowieka oraz Zakład Genomiki Zintegrowanej. Ponadto w Instytucie działa 5 laboratoriów, 2 pracownie.

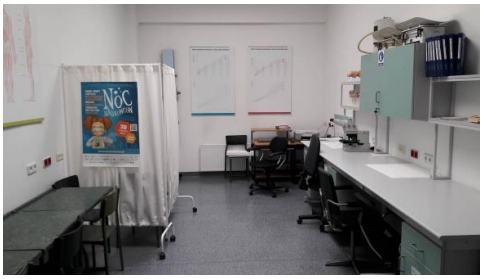

Jubileusz 30-lecia był nie tylko wydarzeniem skłaniającym do wspomnień ale również okazją do dyskusji naukowej oraz zastanowienia się nas obecnym stanem badań i perspektywami badawczymi w ramach antropologii fizycznej.

Wykład plenarny „Od mitochondrialnej Ewy do genomów świata wygłosił prof. dr hab. Paweł Golik z Instytutu Genetyki i Biotechnologii Uniwersytetu Warszawskiego. W kolejnych wystąpieniach wyniki badań zaprezentowali przedstawiciele ośrodków antropologicznych w Polsce: prof. dr hab. Krzysztof Szostek z Uniwersytetu Jagiellońskiego wygłosił referat „Dieta mieszkańców Radomia na przestrzeni ostatniego millenium w świetle badań izotopowych”; prof. dr hab. Sławomir Kozieł z Instytutu Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN przedstawił referat „Zaburzenia rozwoju w okresie płodowym i ich długotrwałe konsekwencje biologiczne”; dr hab. Monika Krzyżanowska z Katedry Biologii Człowieka Uniwersytetu Wrocławskiego zaprezentowała referat „Selekcja czy przypadek? Biologiczne i społeczne efekty

migracji oraz doboru partnerów”; dr hab. Jacek Tomczyk z Zakładu Ekologii Człowieka Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego przybliżył „Zaawansowane sposoby badania materiału odontologicznego”, a prof. dr hab. Barbara Kwiatkowska Dziekan ds. kierunków Biologia i Biologia człowieka na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu przybliżyła kształcenie studentów na kierunku Biologia człowieka. W kolejnych prezentacjach kierownicy zakładów przedstawili perspektywy badawcze w Instytucie Antropologii UAM.

Anita Szwed

XXI KONFERENCJA EUROPEJSKIEJ ASOCJACJI ANTROPOLOGICZNEJ

W dniach 22-25 sierpnia 2018 roku na University of Southern Denmark w Odense odbyła się 21 konferencja Europejskiej Asocjacji Antropologicznej. Obrady miały miejsce w Department of Anthropology, Institute of Forensic Medicine a Komitet Naukowy utworzyli prof. George R. Milner, prof. Hans Christian Pedersen oraz prof. Jesper L. Boldsen.

Obrady toczyły się w kilku sekcjach tematycznych zarówno w formie prezentacji ustnych jak i posterów. Sekcje tematyczne obejmowały: Nutrition and body composition, Bioarcheology, Growth, Diseases in the past, Genes and Morphology, Forensic Anthropology, DNA, Perception and Surgery, Biosocial Studies, Growth and Disease oraz Paleoanthropology.

Konferencję otwierał wykład prof. Ben Krause-Kyora z Niemiec (University of Kiel) na temat Origin and spread of infectious diseases - insights from ancient DNA. W kolejnych dniach konferencji prof. Steve Ousley (Mercyhurst University, USA) wygłosił wykład pt.: The state of the science in forensic anthropology, natomiast prof. Roberto Macchiarelli (University of Poitiers, Francja) przedstawił wykład na temat: From the outer morphology to the inner structure. Recent advances and perspectives in the study of the hominin fossil record. Podczas konferencji zaprezentowano łącznie 65 referatów ustnych oraz 37 posterów, przy czym 19 wystąpień ustnych przedstawili badacze z polskich ośrodków naukowych takich jak: Katedra Antropologii - Uniwersytet Łódzki, Zakład Biologii Rozwoju Człowieka - Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Zakład Antropologii - Instytut Immunologii i Terapii Doświadczalnej im. L. Hirszwelda Polskiej Akademii Nauk we Wrocławiu, Zakład Anatomii - Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie, Katedra Biologii Człowieka - Uniwersytet Wrocławski, Zakład Antropologii - Uniwersytet Jagielloński w Krakowie.

Zbiory kostne the Research Unit of Anthropology of the Department of Forensic Medicine at University of Southern Denmark

Uczestnicy konferencji mieli również możliwość wziąć udział w warsztatach: Cohort studies prowdzonych przez prof. Nick Mascie-Taylor i dr hab. Monikę Krzyżanowską oraz Paleoepidemiology - the environmental importance of diseases in the past moderowanych przez prof. George R. Milner i prof. Jesper L. Boldsen.

Obok wydarzeń naukowych w pamięci uczestników pozostanie Casual Conference Dinner z typowymi duńskimi kiełbaskami – Polser i lodami serwowanymi z food trucka oraz spacery po urokliwym centrum Odense – miasteczka z baśni Hansa Christiana Andersena. Komitetowi Organizacyjnemu należą się serdeczne podziękowania za trud włożony w zorganizowanie 21 konferencji Europejskiej Asocjacji Antropologicznej.

Następna konferencja EAA będzie miała miejsce na Litwie, w Wilnie, w 2020 roku pod przewodnictwem organizacyjnym prof. Janiny Tutkuvienė z Department of Anatomy, Histology and Anthropology, Vilnius University.

Uczestnicy obrad przed kampusem University of Southern Denmark

opracowała:
Agnieszka Suder
Zakład Anatomii,
Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie

POWOŁANIE PANI PROF. DR HAB. MARII KACZMEREK DO GRONA AGDER ACADEMY OF SCIENCES AND LETTERS W NORWEGII

Prof. Maria Kaczmarek została przyjęta w poczet członków Agder Academy of Sciences and Letters w Norwegii. Akademia prowadzi wszechstronną działalność na rzecz upowszechniania i popularyzowania nauki i kultury w społeczeństwie. To szacowne grono liczy obecnie 200 członków. Są wśród nich naukowcy reprezentujący różne dyscypliny, artyści, kreatorzy kultury i sztuki z rodzimej Norwegii i innych krajów europejskich.

W lutym 2009 r. z inicjatywy prof. Jacka Fisiaka i prof. dr. h.c. multi Ernsta Håkona Jahra, Prezesa Akademii (m.in. doktor honoris causa UAM z 1995 r.) utworzono Poznań Chapter of Agder Academy. Prof. Maria Kaczmarek jest członkinią zarządu. W przyszłym roku, jubileuszowym roku stulecia Uniwersytetu, Oddział Poznański Akademii świętować będzie dziesięciolecie swojej działalności.

Uroczystość wręczenia dyplomu potwierdzającego przyjęcie do Akademii odbyła się 26 października w Kristiansand podczas dorocznego zebrania członków. Po wręczeniu dyplomów nowo przyjętym członkom Akademii nastąpiła część naukowa. Wygłoszono dwa niezwykle interesujące wykłady. Prof. Joachim Dorfmuller, kompozytor i muzykolog, w wykładzie pt. „About life and work of Kiell Mork Karlsen" przedstawił sylwetkę tego współczesnego norweskiego kompozytora. Wykład ilustrował niezwykle ekspresyjnie fragmentami utworów kompozytora granymi na pianinie. Drugi wykład, wygłoszony przez dr. Margrethe Wold poświęcony był życiu i twórczości Stephena Hawkingsa.

Po części oficjalnej odbyła się wytworna kolacja, podczas której wręczono nagrody Akademii za wybitne osiągnięcia w nauce. Prezes i zaproszeni goście wygłaszali przemówienia. Całość uświetnił recital fortepianowy pianistki Mariam Kharatyan z finałową, brawurowo wykonaną Fantazją-Impromptu op. 66. Fryderyka Chopina.

Prof. dr hab. Maria Kaczmarek została wybrana na wiceprzewodniczącą European Anthropological Association na kadencję do 2022 roku.

Prof. Maria Kaczmarek odbiera dyplom z rąk prof. dr. h.c. multi Ernsta Håkona Jahra, Prezesa Akademii. Laudację wygłosił prof. Ragnar Thygesen (za pulpitem).

Pamiątkowe zdjęcie nowo przyjętych członków Akademii z jej Prezesem.

Wspaniały recital pianistki Mariam Kharatyan dostarczył niezapomnianych wrażeń

Tomasz Hadada

ODDZIAŁ KRAKOWSKI PTA

Tradycyjnie, jak co roku, w siedzibie Zakładu Antropologii Akademii Wychowania Fizycznego im. B. Czecha w Krakowie odbyło się spotkanie naukowe Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Antropologicznego. Pierwsza połowa zebrania poświęcona była kwestiom naukowym – zebranym członkom Towarzystwa zostały przedstawione dwa referaty. Pierwszy z nich, zaprezentowany przez doktorantkę Zakładu Antropologii AWF, mgr Magdalenę Żegleń, dotyczył badań nad zależnością między wiekiem menarche, wybranymi cechami budowy ciała oraz czynnikami społeczno-ekonomicznymi u dziewcząt z Kalkuty (Indie). Przedstawione wstępne wyniki niniejszego projektu opracowane zostały przez polsko-włosko-indyjski zespół antropologów, którego członkowie podjęli się opracowania tego ciekawego zagadnienia. Główną intencją badaczy była tu obserwacja wpływu wybranych cech antropometrycznych oraz czynników socjoekonomicznych na wystąpienie menarche u dziewcząt z Zachodniego Bengalu, jak również ustalenie wpływu tego wydarzenia na późniejsza budowę ciała tychże dziewcząt.

Drugi referat, wygłoszony przez dr hab. Łukasza Krysta, dotyczył wrażeń z udziału w międzynarodowym sympozjum “Countries in Socioeconomic

transition: Evidences from Auxology and Allied Disciplines", które odbyło się w dniach 21-24 listopada 2018, w Kalkucie. W skrócie przedstawione zostały najważniejsze wystąpienia na kongresie, dokumentacja fotograficzna oraz wrażenia z pobytu w tym egzotycznym kraju.

Oczywiście zebranie było też okazją do rozmów na temat planów działalności Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Antropologicznego na kolejny rok, zwłaszcza w kontekście zbliżającej się XLVII Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej Polskiego Towarzystwa Antropologicznego, która w dniach 11-13 września 2019 roku odbędzie się w Krakowie. Spotkanie zakończyło się tradycyjnie, wspólnym składaniem świątecznych życzeń.

Stopnie naukowe:

Uprzejmie informujemy, że we wrześniu 2018 roku Rada Wydziału Biologii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie nadała Pani **mgr Ewie Chmielowskiej stopień naukowy doktora**, na podstawie obrony pracy doktorskiej pt.: „Analiza wybranych parametrów stanu okołourodzeniowego noworodków urodzonych w Republice Chińskiej w latach 2001-2009". Praca została wykonana w Zakładzie Antropologii UJ.
Promotor: prof. dr hab. Krzysztof Szostek.
Rezenzenci: prof. zw. dr hab. Jadwiga Charzewska, oraz dr hab. Henryk Głąb.

Konferencje naukowe

INTERNATIONAL SYMPOSIUM: COUNTRIES IN SOCIOECONOMIC TRANSITION: EVIDENCES FROM AUXOLOGY AND ALLIED DISCIPLINES.

W dniach 21-24 listopada 2018 roku w Kalkucie (Indie) odbyło się międzynarodowe sympozjum zatytułowane „ *Countries in Socioeconomic transition: Evidences from Auxology and Allied Disciplines* '' zorganizowane przez Indian Statistical Institute (ISI). Na kongres zaproszonych zostało około 30 osób, specjalizujących się w badaniach z zakresu nie tylko auksologii, ale także socjologii, medycyny czy statystyki. Uczestnicy reprezentowali 16 krajów takich jak: USA, Niemcy, Litwa, Wielka Brytania, Grecja, Malezja, Indonezja, Iran, Sri Lanka, Mongolia, Holandia, Rosja, Włochy, Japonia, Polska oraz oczywiście Indie.

Fot.1. Plakat sympozjum na terenie kampusu ISI.

Fot.2. Uczestnicy konferencji.

Konferencja stanowiła podsumowanie wieloletniego projektu badawczego prowadzonego przez ISI, finansowanego ze środków holenderskiej fundacji Neys-van Hoogstraten Foundation (NHF). Jego kluczowym celem była obserwacja zmian międzypokoleniowych, jakie zaszły w parametrach dotyczących wielkości, proporcji oraz składu tkankowego ciała. W projekcie poruszone zostały również kwestie momentu wystąpienia skoku pokwitaniowego oraz procesu dojrzewania płciowego i stanu odżywienia dzieci i młodzieży z Kalkuty, na przestrzeni ostatnich 60 lat. Osoby zaproszone do wygłoszenia referatów prezentowały więc zarówno wyniki badań będące efektem współpracy z ośrodkiem indyjskim, jak również rezultaty własnych analiz. Tematy wszystkich prezentacji związane były jednak z wpływem, jaki zmieniające się środowisko społeczne, gospodarcze i ekonomiczne wywiera proces wzrostu i rozwoju człowieka.

Sympozjum zostało uroczyście rozpoczęte przez członków Komitetu Naukowego, co poprzedzono obrzędem poświęconym pamięci założyciela Indian Statistical Institute prof. P.C. Mahalanobisa. Następnie zaproszonych gości przywitali prof. Sanghamitra Bandyopadhyay - dyrektor ISI, prof. Susmita Mukhopadhyay - kierownik Wydziału Nauk Biologicznych oraz prof. Parasmani Dasgupta – sekretarz organizacyjny sympozjum. Wykład plenarny zatytułowany „*Indian Auxology in transition*" wygłosił prof. Barry Bogin. Zwrócił on przede wszystkim uwagę na istotne rozbieżności w poziomie odżywienia dzieci, jak i osób dorosłych, obecne w niezwykle zróżnicowanej społecznie indyjskiej populacji.

Fot.3. Prof. Barry Bogin podczas wykładu plenarnego.

Obrady, odbywające się w języku angielskim, przeprowadzone zostały w sześciu sesjach tematycznych: *Nutrition and Stunting: Evidences from around the world, Asian Countries During Transition: Evidences from India, Nepal, Mongolia and Japan, European Countries During Transition: Evidences from Poland, Lithuania, Greece and Russia, Growth Models: Theory and Application (in memory of Prof. J.K. Ghosh), Transition and Allied Disciplines: Evidences from Sri Lanka, India, Bangladesh, Indonesia, Malaysia and México* oraz *African and Latin American Countries during Transition: Evidences from Tanzania, Ethiopia and Guatemala*. Jednym z kluczowych tematów poruszanych w wygłaszanych referatach była kwestia przemian międzypokoleniowych. Co ciekawe, w niektórych krajach, przykładowo na Litwie czy w Polsce, w ostatnich latach obserwowano zatrzymanie obecnego do tej pory, pozytywnego trendu sekularnego dotyczącego wysokości ciała. Jednocześnie, na terenie Afryki Subsaharyjskiej czy Gwatemali nie tylko nie odnotowuje się tego typu przemian międzypokoleniowych, ale niskorosłość stanowi tam jeden z najistotniejszych problemów związanych z rozwojem dzieci i młodzieży. Rozbieżności te skorelowane są, między innymi, ze środowiskiem w jakim zachodzi wzrastanie i rozwój człowieka w wymienionych regionach świata. Właśnie kwestie szeroko pojętych warunków życia badanych populacji

poruszone zostały w wygłaszanych prezentacjach także w kontekście ich wpływu na proces dojrzewania płciowego oraz zmieniających się nawyków żywieniowych. Istotną część wykładów poświęcono także omówieniu specjalistycznych metod statystycznych, stanowiących niezwykle ważne narzędzie przydatne w analizie wyników badań. W ostatniej sesji przedstawiona została prezentacja prof. E. Godiny (Rosja) dotycząca wieloletniej współpracy naukowej pracowników ISI oraz uczonych pochodzących z byłego Związku Radzieckiego. Sympozjum zakończył natomiast prof. K.C. Malhotra, który przedstawił swoje wspomnienia związane ze wspólną działalnością badawczą naukowców z Indii i Rosji oraz raz jeszcze nakreślił sylwetkę prof. Mahalanobisa nie tylko jako doskonałego statystyka, ale także wielkiego pasjonata antropologii.

Polskę w sekcjach *Asian Countries During Transition: Evidences from India, Nepal, Mongolia and Japan* oraz *European Countries During Transition: Evidences from Poland, Lithuania, Greece and Russia* reprezentowali dr hab. Łukasz Kryst (wystąpienie p.t. „*Intergenerational changes in body dimensions, proportions and composition in children and adolescents aged 3-18 from Kraków (Poland) from 1983 to 2010")* oraz mgr Magdalena Żegleń (wystąpienie p.t. „*The relationship between the age at menarche, selected anthropometric characteristics and socio-economic factors in Bengali girls from Kolkata (India)"*) z Zakładu Antropologii, Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie.

W pamięci uczestników konferencji pozostaną jednak nie tylko ciekawe prezentacje, ale także niezwykła i zdecydowanie odmienna od realiów europejskich atmosfera i kultura Indii. Okazją do jej poznania był nie tylko wspólny czas spędzony w kampusie ISI. Pozwoliło na to także zwiedzanie samej Kalkuty, gdzie na szczególną uwagę zasługiwał jeden z jej centralnych punktów - Memoriał Królowej Wiktorii, założycielki miasta. Ciekawym doświadczeniem, dającym możliwość poznania lokalnej kultury, była także wizyta na jednym z większych w kraju, charakterystycznych dla Indii tragów, o nazwie *New Market*. W pamięci zaproszonych na sympozjum gości pozostanie z pewnością także występ artystyczny zorganizowany podczas jednego ze spędzonych w Indiach wieczorów. Ważnym punktem konferencji była również wizyta w należącym do ISI muzeum geologicznym, gdzie można było zobaczyć, między innymi, niemal kompletny szkielet dinozaura (*Barapasaurus tagorei*) odkryty w miejscu, gdzie położony jest obecnie Instytut.

Fot.4. Memoriał Królowej Wiktorii.

Fot.5. Szkielet dinozaura (*Barapasaurus tagorei*) w muzeum geologicznym na terenie ISI.

Dla większości uczestników sympozjum, zaproszenie na konferencję było pierwszą okazją do podróży do Indii. Jednak z pewnością zebrane doświadczenia, nowe znajomości oraz nabyta wiedza, na długo pozostaną w ich wspomnieniach i posłużą dalszej owocnej współpracy i rozwojowi naukowemu.

Wykopaliska i badania terenowe:

Wczesnośredniowieczne cmentarzysko w Starorypinie Prywatnym – ocalić od zapomnienia

W lipcu 2018 roku dzięki uprzejmości Pani dr Jadwigi Lewandowskiej z Muzeum Ziemi Dobrzyńskiej studenci Zakładu Antropologii UJ pod opieką profesora Krzysztofa Szostka wzięli udział w interdyscyplinarnych studiach historyczno-przyrodniczych z wykorzystaniem metod tradycyjnych oraz najnowocześniejszych metod (m.in. badania geofizyczne, prospekcja lotnicza, skaning laserowy) prowadzone na najstarszej wczesnośredniowiecznej nekropolii pierwszego Rypina, nigdy wcześniej nie badanej wykopaliskowo. Te niezwykle ciekawe wykopaliska zaowocowały wydobyciem bardzo ciekawych pochówków wczesnośredniowiecznych. W przyszłości, zwierzając zasięg cmentarzyska możemy się spodziewać bardzo wartościowych materiałów badawczych tak dla dziedziny archeologii jak i antropologii fizycznej. W tym miejscu chciałbym podziękować Pani doktor Jadwidze Lewandowskiej za wspaniałą współpracę i umożliwienie tych badań.

Zespół badawczy archeologów i antropologów na wykopaliskach – Starorypin 2018.

Studentki Zakładu Antropologii UJ podczas prac wykopaliskowych – Starorypin 2018 (fot. K Szostek)

Pochówki z cmentarzyska w Starorypinie – Starorypin 2018

Publikacje

Oleszczak Łukasz, Andriey P. Borodovskiy, Aleksandra Lisowska-Gaczorek, Jacek Pawlyta, Slawomir Kozieł, Svietlana S. Tur, Beata Cienkosz-Stepańczak, Krzysztof Szostek (2018)The Origin of Culturally Diversified Individuals Buried in the Early Iron Age Barrow Cemetery at Chultukov Log-1 (Upper Altai) in Light of the Analysis of Stable Oxygen Isotopes, Collegium Antropologicum, 42 (1): 27-37

Marek Trybus, Beata Stepańczak, Mateusz Koziej, Maksymilian Gniadek, Małgorzata Kołodziej, Mateusz Hołda (2018) Hand anthropometry in patients with carpal tunnel syndrome: a case-control study with a matched control group of healthy volunteers Folia Morphologica (Warsz). doi: 10.5603/FM.a2018.0049.

Barbara Mnich, Anna Elżbieta Spinek, Maciej Chyleński, Aleksandra Sommerfeld, Mirosława Dabert, Anna Juras, Krzysztof Szostek (2018) Analysis of LCT-13910 genotypes and bone mineral density in ancient skeletal materials PLOS ONE, 13(4) doi:10.1371/journal.pone.0194966

A list of authors… Haduch E. etc. (2018) The Beaker phenomenon and the genomic transformation of northwest Europe Nature ,555: 190–196

Martyna Żurawiecka, Iwona Wronka Association of primary dysmenorrhea with anthropometrical and socio-economic factors in Polish university students (2018) The journal of obstetrics and gynaecology 44(7):1259-1267 doi: 10.1111/jog.13645

Dubrowski A., K. Kliś, M. Żurawiecka, K. Dereń, M. Barszcz, D. Nowakowski, and I. Wronka (2018) Long-Term Exposure to Ambient Air Pollution in Childhood-Adolescence and Lung Function in Adulthood Advances in experimental medicine and biology. 1-8 doi: 10.1007/5584_2018_162. |

Lisowska-Gaczorek Aleksandra, Mnich Barbara, Szostek Krzysztof (2018) Rekonstrukcja ogólnego stanu biologicznego osobników pochowanych w średniowiecznych i nowożytnych ossuariach na terenie Gdańska, W: Nowożytne ossuaria z klasztoru dominikańskiego w Gdańsku: wyniki badań interdyscyplinarnych, Publisher: Gdańsk: Muzeum Archeologiczne, pp.273-294

Mnich Barbara, Lisowska-Gaczorek Aleksandra , Szostek Krzysztof Dieta mieszkańców Radomia na przestrzeni ostatniego milenium (2018), W: Bioarcheologiczne badania populacji ludzkiej z Radomia od XI do XIX wieku, Publisher: Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, pp.129-142

Mnich Barbara, Szostek Krzysztof Izotopy wapnia: nowe światło w badaniach antropologicznych (2018) W: Stary materiał - Nowe spojrzenie : Funeralia Lednickie, spotkanie 20, Publisher: Poznań : Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich, pp.133-139

Barbara Mnich, Patrycja Nowakowska, Karina Smolińska, Krzysztof Szostek (2018) Analiza anatomo-antropologiczna ciałopalnych szczątków kostnych In Elżbieta M. Kłosińska (red.) Radom-Wośniki, stanowisko 2. Cmentarzysko kultury łużyckiej w regionie radomskim. Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu; Wydawnictwo Profil-Archeo pp. 113-141

Kryst Ł, Woronkowicz A, Kowal M, Sobiecki J. (2018) Intergenerational changes in limb circumferences in children and adolescents aged 3–18 from Kraków (Poland) from 1983 to 2010. Am J Hum Biol. 30(5):e23165.

Kryst Ł, Woronkowicz A, Kowal M, Sobiecki J. (2018) Long-term changes in fat distribution in children and adolescents aged 3-18 from Krakow (Poland), within the last 30 years (from 1983 to 2010). Anthropol Rev 81(2):146-157.

Kryst Ł, Żegleń M, Woronkowicz A, Das R, Saha R, Das S, Dasgupta P. (2018) Long-term changes in body proportions since 1952 to 2011 in children and adolescents from Kolkata (India). Antropol Anz. 75(3):201-213.

Przesmycka, A., Tomczyk, T., Zarzecka, J., Kozieł, S., Zalewska, M. 2018. Standard intraoral radiography vs. cone beam computed tomography for root canal systems detection in historical dental material. *Collegium Antropologicum*, 42(1): 39-44.

K. Kliś, M. Żurawiecka, A. Dubrowski, D. Nowakowski, I. Wronka I. 2018. Long-Term Exposure to Ambient Air Pollution in Childhood-Adolescence and LungFunction in Adulthood. *Advances in Experimental Medicine and Biology*. Springer, Boston, MA, 1-8. DOI: 10.1007/5584_2018_162

Żurawiecka M, Klis K, Suder A, Suliga E, Borowska-Struginska B, Teul I, Wronka I. 2018. Does an early rural life influence selected health-related parameters of female university students? Annals of Agricultural and Environmental Medicine (AAEM), DOI: https://doi.org/10.26444/aaem/93746

Krzysztof Szostek, Łukasz Kryst, Magdalena Żegleń

ODDZIAŁ WROCŁAWSKI

W dniu 29 listopada 2018 r. w siedzibie Zakładu Anatomii Prawidłowej i Katedry Morfologii i Embriologii Człowieka Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu odbyło się nadzwyczajne wspólne posiedzenie oddziałów wrocławskich: Polskiego Towarzystwa Antropologicznego (przewodniczący dr Paweł Dąbrowski) i Polskiego Towarzystwa Anatomicznego (przewodniczący Zygmunt Domagała). Podczas spotkania wygłoszono dwa referaty:

1."PRZEZ ŻOŁĄDEK DO MÓZGU: ZŁOŻONY MODEL BIOPSYCHOSPOŁECZNY ZABURZEŃ CZYNNOŚCIOWYCH PRZEWODU POKARMOWEGO" - zaprezentowany przez dr Katarzynę Pawłowską-Seredyńską, adiunkta w Katedrze Biologii Człowieka, Uniwersytetu Wrocławskiego

2."ULTRASONOGRAFICZNA OCENA ŚREDNICY KOŃCOWEGO ODCINKA TĘTNICY PROMIENIOWEJ" - przedstawiony przez dr n. med. Zygmunta Domagałę z Zakładu Anatomii Prawidłowej, Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu.

Formuła tego przedświątecznego spotkania została przyjęta przez członków obu towarzystw naukowych niezwykle entuzjastycznie i przyczyniła się do twórczej integracji obu środowisk naukowych. Zebrani wyrazili wolę kontynuacji tego typu spotkań naukowych.

Działalność dydaktyczna

Katedra Antropologii - Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

Kierunek Biologia człowieka (studia I stopnia – licencjackie) prowadzony od roku akademickiego 2014/2015 na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu wypromował pierwszych absolwentów i uzyskał w dniu 22 marca 2018 r. bardzo dobrą opinię Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

W związku z tym złożono do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego wniosek o uruchomienie studiów drugiego stopnia na tym kierunku. Po uzyskaniu zgody Ministerstwa uruchomiono studia drugiego stopnia na kierunku Biologia człowieka od roku akademickiego 2018/2019.

Program na drugim stopniu studiów kierunku Biologia człowieka uwzględnia zmiany zachodzące w dziedzinie i dyscyplinie, z której kierunek się

wywodzi, a proponowane przedmioty i treści programowe, uwzględniają nowe trendy w nauce. Szczególny nacisk położono na szeroką ofertę zajęć praktycznych do wyboru, prowadzonych również przez specjalistów spoza Uczelni, w celu jak najlepszego przygotowania studentów do prowadzenia badań naukowych w różnych obszarach szeroko pojętej biologii człowieka. Program studiów oraz dostępne obecnie (i planowane w przyszłości) przedmioty do wyboru, seminaria magisterskie, praktyki i tematy prac dyplomowych umożliwiają określenie jednej z trzech ścieżek dydaktycznych i zdobycie kwalifikacji o charakterze eksperckim w zakresie: antropologii biomedycznej, antropologii kryminalistycznej oraz ergonomii środowiska pracy i BHP.

(fot. K. Graja)

Wydział Biologii i Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu w dniu 27.11.2017 r. uzyskał prawo do doktoryzowania w dyscyplinie biologia, a w dniu 1 października 2018 r. utworzono na Wydziale czteroletnie studia doktoranckie w dyscyplinie biologia.

W ramach projektu naukowego: „Aktywna Platforma Informacyjna - e-scienceplus.pl", w którym partnerami są Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu oraz Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, uruchomiony został portal www.zasobynauki.pl. Projekt zakłada stworzenie modelowych warunków do udostępniania zasobów jednostek naukowych powstających zarówno w procesach badawczych, edukacyjnych jak i popularyzatorskich.

Tworzona platforma informacyjna ma gromadzić, przetwarzać oraz udostępniać zasoby nauki w otwartej formie cyfrowej. W ramach tego projektu dr Dariusz Nowakowski jest koordynatorem oraz autorem trzech kolekcji:

- zdjęć mikroskopowych sierści ssaków. Zdjęcia wykonane są w wysokiej rozdzielczości w świetle przechodzącym białym oraz spolaryzowanym.

- preparatów tkanek kostnych, w której gromadzone są zdjęcia histologiczne tkanki kostnej człowieka ze szczególnym uwzględnieniem patologii. Zdjęcia wykonane są w wysokiej rozdzielczości w świetle przechodzącym białym oraz spolaryzowanym.
- osteologiczna Homo sapiens zawierająca obiekty 3D, które zostały wykonane z użyciem techniki skanowania światłem spolaryzowanym, skanerem laserowym lub tomografem komputerowym (część dzięki uprzejmości dr hab. Iwony Teul). Zamieszczone pliki są w dużej rozdzielczości oraz w kilku podstawowych rozszerzeniach 3D.

Wszystkie pliki zamieszczone na portalu są dostępne (licencja CC BY-ND-NC 4.0) do wykorzystania także w celach naukowych.

Stopnie Naukowe

Doktorantka Katedry Antropologii Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu **mgr Marta Sternal w dniu 21 listopada 2017 roku uzyskała stopień doktora** w dziedzinie nauk biologicznych i dyscyplinie biologia nadany przez Radę Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Promotorem rozprawy doktorskiej pt. „Antropologiczne uwarunkowania mózgowego porażenia dziecięcego" była dr hab. Barbara Kwiatkowska prof. nadzw., recenzentami dr hab. Elżbieta Haduch prof. nadzw. i dr hab. Wioleta Umławska, prof. nadzw.

Doktorantka Zakładu Antropologii Fizycznej AWF we Wrocławiu mgr **Magdalena Mońka w dniu 18 października 2018 roku uzyskała stopień doktora** nauk o kulturze fizycznej nadany przez Radę Wydziału Nauk o Sporcie AWF we Wrocławiu. Promotorem rozprawy doktorskiej pt. „Formuła palców 2D:4D a budowa ciała i sprawność motoryczna sportowców" była dr hab. Jadwiga Pietraszewska prof. nadzw., recenzentami dr hab. Iwona Wronka i dr hab. Ewa Ziółkowska-Łajp.

Konferencje naukowe

Zakład Antropologii, Instytut Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN

Prof. S. Kozieł i dr hab. A. Ziomkiewicz-Wichary uczestniczyli w 18th IUAES (Internationak Union of Anthropological and Enthnological Sciences) World Congress, Florianopolis, Brazylia, 16-20 lipiec 2018, gdzie wygłosili 3 referaty: 1) 2D:4D digit ratio as a selective feature to job in uniformed services

in women and in clergyman in males; 2) Severe natural disaster may affect the body proportion in early childhood: A study on children who were intrauterine during a severe cyclone in Sunderban islands, India; 3) Maternal postpartum psychosocial stress affects infant growth and temperament assessment.

18th IUAES World Congress, Florianopolis, Brazylia, 16-20 lipiec 2018

Ponadto dr hab. A. Ziomkiewicz-Wichary uczestniczyła w Joint Meeting of Human Biology Association and American Association of Physical Anthropologists, Austin, USA, 9-14 kwietnia 2018, gdzie przedstawiła plakat: Costs of facial beauty in females – the case of oxidative stress.

Wszyscy pracownicy ZA IITD PAN wzięli udział w 21st Congress of European Anthropological Association, Odense, Dania, 22-25 sierpień 2018, gdzie wygłosili 6 referatów.

Katedra Antropologii - Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

W dniach 13-15.04.2018 członkowie SKN „Juvenis", działającego przy Katedrze Antropologii Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, zorganizowali XIII Ogólnopolską Studencką Konferencję Antropologiczną.

Trzy, niezwykle interesujące i owocne naukowo, dni były efektem wielu miesięcy ciężkiej pracy komitetu organizacyjnego, na czele którego stała Agata Bisiecka. W skład komitetu wchodzili również: JoannaWitan (Zastępca Przewodniczącej), NataliaJedlikowska (Sekretarz), Natalia Maciejewska (Sekretarz), Katarzyna Martewicz (PR), Agata Augustyniak, Aleksandra Chlebicz, Agata Matera, Łukasz Pawelec oraz Agnieszka Witek.

W komitecie naukowym konferencji naukowej zgodzili się zasiąść: prof. dr hab. Izabela Makałowska, prof. dr hab. Teresa Sławińska- Ochla, prof. dr hab. Sławomir Kozieł, dr hab. Barbara Kwiatkowska prof. nadzw., dr hab. Halina Kołodziej prof. nadzw.,dr hab. Krzysztof Borysławski prof. nadzw.,dr hab. Jacek Tomczyk prof. nadzw., dr hab. Anna Lipowicz, dr hab. Anita Szwed, dr Paweł Konczewski, dr Dariusz Nowakowski, dr Jacek Szczurowski, mgr Katarzyna Graja oraz mgr Katarzyna Król.

W czasie trwania konferencji wygłoszone zostałytrzy wykłady plenarne: pierwszego dnia konferencji dr hab. Krzysztof Borysławski prof. nadzw. zaprezentował wykład p.t.„*Tempusfugit, aeternitasmanet.*”; w drugim dniu dr hab. Jacek Tomczyk wygłosił wykład p.t. „*Czas w badaniach antropologicznych*”; w ostatnim dniu konferencji prof. dr hab. Sławomir Kozieł zaprezentował wykład p.t.*„Iloraz wskaźnika 2D:4D- konsekwencje biologiczne i społeczne*”.

Liczni uczestnicy XIII Ogólnopolskiej Studenckiej Konferencji Antropologicznej mogli wysłuchać aż 34 wystąpień, przygotowane zostały przez 48 autorów. Referaty naukowe zaprezentowane zostały w ramach czterech bloków tematycznych: Biologia populacji historycznych, Ontogeneza, Zdrowie, Antropologia kryminalistyczna.

XIV „OSKA” odbędzie się w Krakowie i jest organizowana przez Koło Naukowe Antropologów UJ oraz Koło Studenckich Projektów Badawczych i Edukacji Przyrodniczej UJ.

(fot. SKN „Juvenis”)

(fot. SKN „Juvenis”)

(fot. SKN „Juvenis”)

Granty

Od początku roku realizowany jest w Zakładzie Anatomii Prawidłowej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu interdyscyplinarny grant naukowy: "U PROGU INDUSTRIALIZACJI - OCENA DOBROSTANU MIESZKAŃCÓW NOWOŻYTNEGO WROCŁAWIA W UJĘCIU INTERDYSCYPLINARNYM", w ramach edycji Opus 13, nr DEC-2017/25/B/HS3/02006. Kierownikiem grantu jest dr Paweł Dąbrowski.

Wykopaliska i ekspedycje naukowe

Katedra Antropologii - Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

Nowoszów – Bory Dolnośląskie

W sierpniu 2018 roku realizowany był kolejny etap projektu dotyczącego badania zanikłej wsi Nowoszów. Prace badawcze trwały dwa tygodnie i zostały zrealizowane w ramach współpracy Fundacji „Łużyce – wczoraj i dziś” z zespołem naukowym Katedry Antropologii Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu: prof. Barbarą Kwiatkowską, dr. Jackiem Szczurowskim oraz

dr. Pawłem Konczewskim. W pracach terenowych wzięli także udział członkowie Studenckiego Koła Naukowego „Juvenis" działającego przy Katedrze Antropologii Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Tegoroczne badania skupiały się na dwóch miejscach – centralnej części wyspy, pomiędzy Czerną Wielką i Młynówką oraz dawnym cmentarzu. Celem badania pierwszego miejsca było uzyskanie większej liczby informacji na temat budowli, którą uznano za najbardziej prawdopodobną lokalizację zamku wzniesionego za panowania księcia Bolka II. Badania cmentarzyska miały na celu zdobycie informacji na temat chronologii tego miejsca a także przybliżenia zagadnień związanych z życiem codziennym dawnych mieszkańców Nowoszowa.

Zamek Grodno – Zagórze Śląskie

We wrześniu 2018 roku ekspedycja naukowa pod kierownictwem dr Pawła Konczewskiego, w skład której wchodzili również studenci kierunku Biologia człowieka z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, realizowała kolejny etap badań nad historią zamku Grodno. Tegoroczne prace terenowe obejmowały dalsze badania wykopaliskowe skarpy zalegającej pomiędzy dwoma liniami murów zamku oraz analizy antropologiczne szczątków kostnych zdeponowanych w jednej z krypt.

Poláky – Republika Czeska, pow. Chomutov

Na przełomie września i października 2018 roku, na zaproszenie Petra Lisska Dyrektora Urzędu do spraw zabytków archeologicznych północno-zachodnich Czech (**Ústav archeologické památkové péče severozápadních Čech**), ekspedycja naukowa SKN „Juvenis", pod kierownictwem dr Pawła Konczewskiego, wzięła udział w badaniach wczesnośredniowiecznego cmentarzyska. Panująca w Czechach susza spowodowała obniżenie lustra wody w zbiorniku zaporowym Nechranice w efekcie czego odsłonięte zostały relikty wczesnośredniowiecznej nekropolii. Czesko – polski zespół badawczy, pod kierownictwem VérySušickiej, w przeciągu trzech tygodni odkrył i wyeksplorował sześćdziesiąt dwa groby. Niektóre z nich kryły po dwa-trzy pochówki. Jeden z obiektów okazał się być ossuarium zawierającym szczątki kilkudziesięciu osób.

Część polsko-czeskiej ekipy pracującej na wykopaliskach Polákach (fot. P. Konczewski)

Warsztaty

W dniach 28-29.09.2018 odbyły się warsztaty anatomiczne pt." Praktyczny kurs anatomii i leczenia raka sromu". Zespół pracowników Zakładu Anatomii Prawidłowej, przez ponad wakacyjny miesiąc przygotowywał preparaty prosektoryjne, stanowiące pomoc naukową dla lekarzy chirurgów onkologów. Oprócz części naukowej, prelekcje wygłaszali m.in. antropolodzy, anatomowie: dr Bożena Kurc-Darak oraz dr Piotr Chmielewski. ZESPÓŁ PROWADZĄCY część praktyczną warsztatów stanowili lekarze, antropolodzy i fizjoterapeuci. Część praktyczną prowadzili m.in. antropolodzy: dr Paweł Dąbrowski, dr Bożena Kurc-Darak i dr Piotr Chmielewski. Nad przebiegiem pracy czuwał: dr n. med. Zygmunt Domagała, p.o. Kierownika Zakładu Anatomii Prawidłowej Katedry Morfologii i Embriologii Człowieka Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu.

Publikacje

T.Boraczyński, M.Boraczyński, R.Podstawski, K.Borysławski, K.Jankowski. 2018. Body mass loss in dry sauna and heart rate response to heat stress, *Revistabrasileira de medicina do esporte, 24, 4 (258-262), DOI: http://dx.doi.org/10.1590/1517-869220182404172175*

D. Nowakowski, L. Rekovets, O. Kovalchuk, E. Pawlina, V.Demeshkant. 2018. Enamelultrastructure of molars in †Anomalomysgaillardi and somespalacidtaxa (Rodentia, Mammalia). *PalaeontologiaElectronica* 21.2.18A 1-15. https://doi.org/10.26879/846 palaeo-electronica.org.

D. Nowakowski. 2018. Frequency of appearance of transverse (Harris) lines reflectslivingconditions of the Pleistocenebear (Ursus ingressus) - (Sudety Mts, Poland*). PLoS ONE* 13 (4): e0196342. DOI: 10.1371/journal. pone.0196342

A. Topczyłko, K. Borysławski, D. Nowakowski D. 2018. A comparison of sex identificationmethodsbased on lip furrowpattern. *AnthropologicalReview*, 81 (1), 45-52 ; DOI: 10.2478/anre-2018-0004

K. Kliś, M. Żurawiecka, A. Dubrowski, D. Nowakowski, I. Wronka I. 2018. Long-Term Exposure to Ambient Air Pollution in Childhood-Adolescence and LungFunction in Adulthood. *Advances in Experimental Medicine and Biology*. Springer, Boston, MA, 1-8. DOI: 10.1007/5584_2018_162

B. Jankowska-Polańska, S. Kaczan, K. Lomper, D. Nowakowski, K. Dudek K. 2018. Symptoms, acceptance of illness and health-relatedquality of life in patients with atrialfibrillation. *EuropeanJournal of CardiovascularNursing*. The EuropeanSociety of Cardiology. I-II. 17(3)

P. Konczewski, J. Szczurowski, P. Zawadzki, J. Kobielski. 2017. Krajobrazy wojenne Puszczy Zgorzeleckiej, [w:] *ArchaeologiaHereditas 9. Konserwacja zapobiegawcza środowiska 5. Dziedzictwo militarne,* red. W. Borkowski, W. Brzeziński, J. Wysocki, Warszawa 2017, s. 257-272.

M. Konczewska, P. Konczewski, J. Szczurowski, A. Sady. 2018. Heterogeniczne dziedzictwo Puszczy Zgorzeleckiej, [w:] K. Kajda, M. Pawleta,

A. Marciniak (red.), *Dziedzictwo we współczesnym świecie: kultura - natura - człowiek.* Kraków: Univesitas.

P. Konczewski, M. Konczewska, J. Szczurowski. 2018. Relacje osadnictwa kultury łużyckiej do środowiska naturalnego nad środkową Nysą Łużycką, *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*, t. 60/2, Wrocław, s. 11-40.

M. Fortuna, J. Szczurowski, P. Winiarz, K. Walczewski, I. Demczyszak. 2018. Estimating the level of aerobiccapacityat the players Turing the preparatory period, *Journal of Education, Health and Sport*, 2018;8(3), s. 242-252, ISSN 2391-8306

J. Szczurowski. 2018. Analiza antropologiczna szczątków kostnych z ciałopalnego grobu popielnicowego kultury przeworskiej odkrytego w Bliskowicach – gm. Annopol, pow. kraśnicki, *Studia Barbarica Profesorowi Andrzejowi Kokowskiemu w 65. rocznicę urodzin*, red.: B. Niezabitowska-Wiśniewska, P. Łuczkiewicz, S. Sadowski, M. Stasiak-Cyran, M. Erdrich, t. 1, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2018, s. 282-286.

J. Szczurowski, M. Krzyżanowska, P. Dąbrowski, B. Kwiatkowska. 2018. Kondycja biologiczna ludności pochowanej na cmentarzysku w Masłomęczu (II – IV w.n.e. – stan. 15), *Studia Barbarica Profesorowi Andrzejowi Kokowskiemu w 65. rocznicę urodzin*, red.: B. Niezabitowska-Wiśniewska, P. Łuczkiewicz, S. Sadowski, M. Stasiak-Cyran, M. Erdrich, t. 1, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2018, s.222-235.

M. Fortuna**,** J. Szczurowski**,** T. Zabłocki, D. Pałasz, I. Demczyszak. 2018. Estimation of evaluation some spirometric's parameters of football players during preparation period, *Journal of Education, Health and Sport*, 2018;8(6), s. 69-79, ISSN 2391-8306

M. Fortuna, A. Kaczorowska, J. Szczurowski, A. Katan, M. Stanaszek. 2018. Wpływ rehabilitacji ruchowej i choroby niedokrwiennej serca na poziom wydolności fizycznej u kobiet w przedziale wieku 80-90 lat (The Influence of Rehabilitation and Coronary Heart Disease on the Level of Physical Fitness in Women 80-90 YearsOld)", *Wyzwania XXI wieku w naukach o zdrowiu i kulturze fizycznej (Challenges of the 21st Century in the Sciences of Health and Physica*

lCulture) Miedzynarodowa Konferencja Naukowa, red.: M. Sobolak, Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, ISBN 978-83-61955-53-5, Jelenia Góra 2018, s. 41-52.

A. Kaczorowska, M Fortuna, J. Szczurowski. 2018. Ocena gibkości kręgosłupa i stawów obwodowych u starszych kobiet w zależności od poziomu BMI – badanie pilotażowe, *Aktywność ruchowa ludzi w różnym wieku*, t. (38) 2/2018, ISSN 2299-744X, ISBN ***978-83-947731-5-1***, Wydawnictwo „Albatros" Szczecin, s. 13-22.

M. Fortuna, J. Szczurowski, P. Winiarz, K. Walczewski, A. Konieczna-Gorysz, I. Demczyszak. 2018. Assessmentlevel of aerobiccapacityat the playersdepending on length of training, *Scientific Review of Physical Culture*, vol. 8, issue 1, s.20-28

M. Fortuna, A. Kaczorowska, J. Szczurowski, P. Winiarz, A. Katan. 2018. Ocena tolerancji wysiłkowej kobiet i mężczyzn w przedziale wieku 70–80 lat. Badania pilotażowe,*Aktywność ruchowa ludzi w różnym wieku*, t. (39) 3/2018, ISSN 2299-744X, ISBN ***978-83-947731-5-1***, Wydawnictwo „Albatros" Szczecin, s. 19-26.

M.D. Bugdol, M.N. Bugdol MN, A. Lipowicz, A.W. Mitas, M.J. Bienkowska, A.M. Wijata. 2018. Prediction of menarcheal status of girls using voice features. *Computers in Biology and Medicine*, 100: 296-304.

A. Lipowicz, A. W. Mitas, A. G. Szostak. 2018. Antropologiczne przyczyny ewolucji muzycznego instrumentarium perkusyjnego. [w:]*Sztuka jako wartość w edukacji i przestrzeni życia*, red. E. Kochanowska i R. Majzner, MOT Kraków 2018

A. Lipowicz, A.S. Małecki, D.J. Ledwoń, A.K. Mańka, A.W. Mitas, P.M. Romaniszyn, P.L. Twardawa. 2018. Aspekty badawcze analizy wpływu pobudzeń dźwiękowych na człowieka. [w:]*Sztuka jako wartość w edukacji i przestrzeni życia*, red. E. Kochanowska i R. Majzner, MOT Kraków 2018

A. Karykowska, B. Kwiatkowska, J. Grzelak, B.Kurc-Darak , Z. Domagała. 2018.The relationship between the use of combined hormonal contraception

with a predominance of gestagens and the selected types of female body in young women from the region of Lower Silesia, *AnthropologicalReview*, vol. 81(2), 182-190, 2018

Publikacje NCD Risk Factor Collaboration (NCD-RisC)
... Koziel S... 2018. Contribution of mean and shape of blood pressure distribution to worldwide trends and variations in raised blood pressure: a pooled analysis of 1018 population-based measurement studies with 88.6 million participants. *International Journal of Epidemiology*, 47(3):872-883. IF 8.36, pkt MNiSW 50.

Koziel, S., Malina, R.M. 2018. Modified maturity offset prediction equations: validation in independent longitudinal samples of boys and girls. *Sports Medicine*, 48:221-236. IF 7.074, pkt MNiSW 50

Mnich B., Spinek A.E., Chyleński M., Sommerfeld A., Dabert M., Juras A., Szostek K., 2018. Analysis of LCT-13910 genotypes and bone mineral density in ancient skeletal materials, *PLoS ONE*. 13(4), s.1-8. IF 2.766, pkt MNiSW 40.

Miłkowska, K., Ziomkiewicz, A., & Galbarczyk, A. 2018. Tattooed man: Could menstrual cycle phase and contraceptive use change female preferences towards bad boys?. *Personality and Individual Differences*, 121, 41-47. IF 1.967, pkt MNiSW 35.

Danel D. P., Wacewicz S., Lewandowski Z., Żywiczyński P., Perea-Garcia J. O.: Humans do not perceive conspecifics with a greater exposed sclera as more trustworthy: a preliminary cross-ethnic study of the function of the overexposed human sclera. *Acta Ethologica*, 2018. 21(3), 203–208. IF 1.625; pkt MNiSW 20.

Gomula, A., Koziel, S. 2018. Secular trend and social variation in age at menarche among Polish schoolgirls before and after the political transformation. *American Journal of Human Biology*, 30:e23048. IF 1.575, pkt MNiSW 35.

Kosielska-Trojan, Koziel, S., Sitek, A., Antoszewski, J. 2018. Do skin and hair pigmentation in prepubertal and early pubertal stage correlate with 2D:4D? *American Journal of Human Biology*, e12631. IF 1.575, pkt MNiSW 35.

Ziomkiewicz, A., Frumkin, A., Zhang, Y., Sancilio, A., & Bribiescas, R. G. (2018). The cost of reproduction in women: Reproductive effort and oxidative stress in premenopausal and postmenopausal American women. *American Journal of Human Biology*, 30(1), e23069. IF 1.575, pkt MNiSW 35.

Danel D. P., Valentova J. V., Sánchez O. R., Leongómez J. D., Varella M. A. C., Kleisner K.: A cross-cultural study of sex-typicality and averageness: Correlation between frontal and lateral measures of human faces. *American Journal of Human Biology*, 2018. 30(5), e23147. IF 1.575; pkt MNiSW 35.

Koziel, S., Chakraborty, R., Sitek, A., Ignasiak, Z. 2018. Further evidence of association of low second-to-fourth digit ratio (2D:4D) with selection in uniformed services – a study among police personnel from Wroclaw, Poland. *Journal of Biosocial Sciences*, 50(4): 527-539. IF 1.217, pkt MNiSW 30.

Koziel, S., Scheffler, C., Tutkuviene, J., Jakimaviciene E.M., Mumm, R., Barbieri, D., Godina, E., El-Shabrawi, M., Elhusseini, M., Musalek, M., Pruszkowska-Przybylska, P., El Dash, H., Safar, H.H., Lehmann, A., Swanson, J., Bogin, B., Liu, Y-C., Groth, D., Kirchengast, S., Siniarska, A., Nieczuja-Dwojacka, J., Kralik, M., Satake, T., Hanc, T., Roelants, M., Hermanussen, M. 2018. Growth and Social Environment. Proceedings of the 25th Aschauer Soiree, held at Krobielowice, Poland, November 18th 2017. *Pediatric Endocrinology Reviews*, 15 (4): 319-329. IF 1.086,

Mumm, R., Godina, E., Koziel, S., Musalek, M., Sedlak, P., Wittwer-Backofen, U., Hesse, V., Dasgupta, P., Henneberg, M., Cheffler, C. 2018. External skeletal robusticity of children and adolescents – European references from birth to adulthood and international comparison. *Anthropologischer Anzeiger*, 74(5 Suppl): 383-391. IF 0.866, pkt MNiSW 20.

Nieczuja-Dwojacka, J., Siniarska, A., Koziel, S., Marchewka, J., Zabłocka, R. 2018. Age at maturation, body structure and their relationship with socioeconomic factors. *Anthropologischer Anzeiger*, 10.1127/anthranz/2018/0873. IF 0.866, pkt MNiSW 20.

Dąbrowski P., Kulus M., Cieślik A., Staszak A., Staniowski T., 2018. Inverted and horizontal impacted third molars in an Early Modern skull from Wrocław, Poland: a case report. *Folia Morphologica*. IF 0.497; pkt MNiSW 15.

Oleszczak, Ł., Borodovskiy, A.P., Lisowska-Gaczorek, A., Pawlyta, J., Kozieł, S., Tur, S.S., Cienkosz-Stepańczak, B., Szostek, K. 2018. The origin of culturally diversified individuals buried in the Early Iron Age barrow cemetery at Chultukov Log 1 (Upper Altai) in light of the analysis of stable oxygen isotopes. *Collegium Antropologicum*, 42(1): 27-37. pkt MNiSW 25.

Przesmycka, A., Tomczyk, T., Zarzecka, J., Kozieł, S., Zalewska, M. 2018. Standard intraoral radiography vs. cone beam computed tomography for root canal systems detection in historical dental material. *Collegium Antropologicum*, 42(1): 39-44. pkt MNiSW 25.

Budzicz Ł., Kalinowski, K., Danel D. P.: Evolutionary roots of culture. *Kultura i edukacja*. pkt MNiSW 12.

Nowak-Szczepańska, N., Gomula, A., Koziel, S. 2018. Socio-economic Determinants of Underweight in Polish School Children Between 1966-2012. In: N. Mondal, K. Bose, J. Sen (eds.) Malnutrition. A Double Burden. B. R. Publishing Corporation, Delhi-110 052; pp.: 129-144.

Morozova I., Cieślik A., Rühli, F., 2018. Genetic analysis of plague in Gdańsk ossuaries (15-17th centuries): first findings [in:] Nowożytne ossuaria z klasztoru dominikańskiego w Gdańsku. Wyniki badań interdyscyplinarnych. A. Pudło & M. Henneberg eds. Muzeum Archeologiczne w Gdańsku.

Czajka K., Kołodziej M., Kochan K., Sławińska T. 2018. Development of manual dexterity in preschool children. *Human Movement*, vol. 19; nr 4; s.79-86.

Burdukiewicz A., Pietraszewska J., Stachoń A., Andrzejewska J. 2018. Antropometric profile of combat athletes via multivariate analysis. *Journal of Sports Medicine and Physical Fitness*, vol. 11; nr 58; s. 1657-1665.

Pietraszewska J., Burdukiewicz A., Stachoń A., Andrzejewska J., Chromik K. 2018. Long-term changes in body build of male and female judo competitors. *Central European Journal of Sport Sciences and Medicine*, vol. 22; nr 2; s. 69-77.

Książek A., Dziubek W., Pietraszewska J., Słowińska-Lisowska M. 2018. Relationship between 25(OH)D levels and athletic performance in elite Polish judoists. *Biology of Sport*, vol. 35; nr 2; s. 191-196.

Chmielewski P. P., Strzelec B. 2018. Elevated leukocyte count as a harbinger of systemic inflammation, disease progression, and poor prognosis: a review. *Folia Morphologica*, 77(2), 171–178.

Aleksandra Stachoń

ODDZIAŁ POZNAŃSKI

Minął kolejny rok działania Poznańskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Antropologicznego, w czasie którego członkowie Poznańskiego wykazali się efektywnym podejściem do działalności naukowo-badawczej biorąc udział w licznych konferencjach naukowych, publikując i przygotowując artykuły naukowe. Efekty prowadzonych obecnie badań zostaną przedstawione w kolejnych artykułach, jak również zostaną zaprezentowane podczas zbliżającej się Ogólnopolskiej Konferencji PTA .

Przed przedstawieniem sprawozdania z działalności i osiągnięć Oddziału chcielibyśmy podzielić się z pewnymi spostrzeżeniami.

Ostatnie lata budzą niepokój związany z postrzeganiem antropologii jako ważnej dziedziny nauki, przede wszystkim dotyczy to antropologii fizycznej. Coraz częściej spotykamy się z opiniami dyskredytującymi nasze badania. Tymczasem antropologia jest dziedziną interdyscyplinarną obejmującą problematykę złożonych i różnorodnych interakcji między człowiekiem a jego środowiskiem zarówno w dniu dzisiejszym, jak i w przestrzeni ewolucyjnej i historycznej. Należy podkreślić, że środowisko człowieka obejmuje wszystkie otaczające nas elementy niegenetyczne - właściwości, które można określić jako sumę lokalnych czynników abiotycznych, takich jak nasłonecznienie, klimat i geologia oraz czynniki biotyczne, które obejmują wszystkie żywe organizmy (w tym inne osobniki naszego gatunku). W przypadku populacji ludzkiej środowisko należy również rozumieć jako czynniki społeczne i kulturowe.

Przyjmując za motto słowa „Non omnis moriar" [Horacy, Exegi monumentum] członkowie Poznańskiego Oddziału PTA podejmują badania mające na celu udzielenie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób ludzie oraz społeczeństwa wchodzili na przestrzeni historycznej i wchodzą obecnie w interakcję z przyrodą zdobyczami cywilizacji. Zainteresowania poznańskich antropologów obejmują relacje między ludźmi a ich środowiskiem naturalnym, społecznym, kulturowym. Wyjaśnienia tych relacji opierane są na badaniach wykorzystujących różnorodne dziedziny wiedzy (m.in. archeologię, fizjologię, ekologię, genetykę, …).

W mijającym roku w poznańskim oddziale odbyły się następujące seminaria:

- mgr Maciej Chyleński z Instytutu Archeologii Wydziału Historii UAM „Zastosowanie analiz kopalnego DNA w wyjaśnianiu struktury pokrewieństwa i charakteru migracji populacji neolitycznych Anatolii i Europy”
- Dr n. med. Monika Sierzputowska-Pieczara z kliniki Neonatologii Ginekologiczno-Położniczego Szpitala Klinicznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu „Normy rozwojowe urodzeniowej masy ciała bliźniąt”
- Dr hab. Małgorzata Arlet z Zakładu Genomiki Zintegrowanej Instytut Antropologii UAM „Reprodukcja samic i przeżywalność młodych u afrykańskich małp nadrzewnych”

Konferencje:

Mamrot P, Hanć T, Bryl E, Dutkiewicz A, Dmitrzak-Węglarz M, Słopień A, The association of impulsivity and sustained attention with excess body mass in school-aged children, 26th Aschauer Soiree: The role of beliefs and perception on body size. Aschauhof, 26.05.2018

Bryl E, Hanć T, Mamrot P, Dutkiewicz A, Dmitrzak-Węglarz M, Słopień A, "The influence of maternal stress on child's body size, body proportion and body composition" 26th Aschauer Soiree: The role of beliefs and perception on body size. Aschauhof, 26.05.2018

Hanć T, Mamrot P, Bryl E, Dutkiewicz A, Dmitrzak-Węglarz M, Słopień A. Etiology of childhood obesity: the role of stress, anger and sadness. 26th Aschauer Soiree: The role of beliefs and perception on body size. Aschauhof, 26.05.2018

Sonuga-Barke E, Hanć T, Swanson J, Hermanussen M, Stehli A, Trampush J. ERA study team, Swanson J. Comments on the Romanian Adoption Study. 26th Aschauer Soiree: The role of beliefs and perception on body size. Aschauhof, 26.05.2018

Swanson J, Hanć T, Sonuga-Barke E, Trampush J. Waxmonsky J, Greenhill L, Stehli A. Longitudinal analyses of height for longitudinal z-scores and from raw

scores (by AUXAL). 26th Aschauer Soiree: The role of beliefs and perception on body size. Aschauhof, 26.05.2018

Hanć T, Bryl E, Mamrot P, Dmitrzak-Węglarz M, Słopień A, Dutkiewicza A. An effect of trauma on physical growth and overweight rate in school age children. 18th International Union of Anthropological and Ethnological Sciences (IUAES) World Congress: World (of) Encounters: the past, presents and future of anthropological knowledge, Florianopolis, 16-20.07.2018

Swanson J, Hanć T, Trampush J, Stehli A, Wigal T, Greenhill L, Waxmonsky J, Arnold E, Hechtmann L, for the MTA Cooperative Group. Medication and maturation in girls and boys with ADHD in the MTA. American Academy of Child & Adolescent Psychiatry 65th Annual Meeting. Seattle, 22-27.11.2028.

Hanć T. Mamrot P, Bryl E, Dutkiewicz A, Dmitrzak-Węglarz M, Słopień A. W poszukiwaniu przyczyn dziecięcej otyłości: rola stresu, zaburzeń internalizacyjnych i eksternalizacyjnych. II Międzynarodowa Konferencja Psychiatrii Dzieci i Młodzieży: Czy psychiatria kołem się toczy? O zmienności i niezmienności w psychiatrii i psychoterapii dzieci i młodzieży. Kraków, 16-18.11.2018.

Hanć T, Sonuga-Barke E, Swanson J, Trampush J, ERA Study. Długotrwałe skutki deprywacji psychospołecznej w dzieciństwie: badania rozwoju fizycznego rumuńskich sierot. II Międzynarodowa Konferencja Psychiatrii Dzieci i Młodzieży: Czy psychiatria kołem się toczy? O zmienności i niezmienności w psychiatrii i psychoterapii dzieci i młodzieży. Kraków, 16-18.11.2018.

Mamrot P, Hanć T, Funkcje wykonawcze a nadwaga i otyłość u dzieci i młodzieży: Przegląd literatury, VIII Ogólnopolska Konferencja Dietetyki Congressus Dietetica, Uniwersytet Medyczny w Łodzi, 6-7.04.2018

Bryl E, Hanć T, Stres matki w okresie ciąży jako czynnik zwiększający ryzyko rozwoju nadwagi i otyłości u potomstwa, VIII Ogólnopolska Konferencja Dietetyki Congressus Dietetica, Uniwersytet Medyczny w Łodzi, 6-7.04.2018

Mamrot P, Bryl E, Dutkiewicz A. Związek między impulsywnością i koncentracją uwagi a występowaniem nadmiernej masy ciała u dzieci w wieku szkolnym. XIII OSKA, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, 13-15.04.2018

Bryl E, Mamrot P, Dutkiewicz A. Wpływ stresu w okresie ciąży na wielkość, proporcje i skład ciała dzieci. XIII OSKA, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, 13-15.04.2018

Hanć T. O wzajemnych powiązaniach między zespołem nadpobudliwości psychoruchowej (ADHD), stresem i otyłością. Ogólnopolska Konferencja Naukowa: Zespół nadpobudliwości psychoruchowej z deficytem uwagi i zaburzenia współwystępujące. Poznań, 9.10.2018.

Liczbińska G, Czapla Z, M, Piontek J, Malina R, The impact of Second World War on Age at Menarche of Women in Poland War hecatomb. Effects on Health, Demography, Territory, and Modern Tought, 19TH-21ST Centuries

Tomasz Hadada Wpływ wieku matki na stan okołouordzeniowy noworodków XIII Ogólnopolska Studencka konferencja Antropologiczna, Wrocław 13-15.04.2018

Różdżyńska-Świątkowska A, Durda-Masny A, Żyła-Pawlak A, Książyk J Prediction of pubertal growth spurt of body height in patients on long-term parenteral nutrition with use of mathematical structural model 5th International Conference on Nutrition and Growth, Paris 1-8 marzec 2018

Kaczmarek Maria, Pacholska-Bogalska Joanna, Kwaśniewski Wojciech, Kotarski Jan, Halerz-Nowakowska Barbara, Goździcka-Józefiak Anna Serum concentration of insulin growth factor-1, its binding protein-3 and risk of hot flashes in middle aged women from Poland 21st Congress of the European Anthropological Association Odense, Denmark, 22-25 August 2018

Granty:

2017 – obecnie

Opracowanie sond molekularnych do rekonstrukcji struktury genetycznej populacji pradziejowych na podstawie analizy kopalnego DNA

Kierownik: dr Anna Juras; finansowanie : NCN Miniatura
2017/01/X/NZ8/01472 (49 236 PLN)

2017 – obecnie

Scytowie z rejonu Morza Czarnego: czy cechy biologiczne stepowych wojowników wskazują na występowanie zjawiska rekrutowania do armii?

Kierownik: dr Sylwia Łukasik; finansowanie: NCN Miniatura 2017/01/X/HS3/00234 (22 330 PLN)

2017 – obecnie

Społeczność, tożsamość, rytuał. Interdyscyplinarny wzorzec postepowania badawczego w studiach nad cmentarzyskami ciałopalnymi ludności kultury łużyckiej

Kierownik: dr hab. Justyna Agnieszka Baron; wykonawcy: prof. dr hab. Janusz Piontek, dr inż. Anna Juras; finansowanie: NCN OPUS 2016/23/B/HS3/00450 (432 296 PLN)

2017 – obecnie

Rekonstrukcja kulturowego i biologicznego wymiaru tożsamosci wojownika w społecznościach kultury ceramiki sznurowej z Wyżyny Małopolskiej

Kierownik: mgr Rafał Skrzyniecki; wykonawca: dr Sylwia Łukasik; finansowanie: NCN Preludium 2016/21/N/HS3/0047 (66 484 PLN)

2016 – obecnie

Migracje i pokrewieństwo w Europie Środkowo-wschodniej w pierwszej połowie II tys. przed Chr.

Kierownik projektu: dr hab. Przemysław Makarowicz; wykonawca: dr Anna Juras; finansowanie: NCN, konkurs Opus 2015/17/B/HS3/00114 (656 760 PLN)

2015 – obecnie

Rozkwit czy upadek? Społeczeństwa Kujaw od późnego neolitu do środkowej epoki brązu w świetle analiz archeologicznych i specjalistycznych

Kierownik: dr Łukasz Pospieszny; Wykonawcy: dr inż. Anna Juras, dr Marta Krenz-Niedbała; finansowanie: NCN Sonata 2014/15/D/HS3/01304 (394 766 PLN)

2014 – obecnie

Dynastia i społeczeństwo państwa Piastów w świetle zintegrowanych badań historycznych, antropologicznych i genomicznych

Kierownik projektu: prof. Marek Figlerowicz; wykonawcy: Prof. dr Hab. J. Piontek, dr Anna Juras, dr Edvard Ehler, dr Anna Myszka, mgr Dawid Trzciński; finansowanie: NCN Symfonia 2014/12/W/NZ2/00466 (6 000 000 PLN)

2014 – 2018

Podole jako przestrzeń kontaktów kulturowych w III – 1 połowie II tys. BC

Kierownik: Prof. Aleksander Kośko (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu); wykonawca: dr inż. Anna Juras; finansowanie: Narodowy Program Rozwoju Humanistyki grant nr. 0108/NPH3/H12/82/2014 (676 800 PLN)

Grant Narodowego Centrum Nauki nr: 2016/21/B/NZ5/00492: „Czynniki genetyczne i deficyty funkcji wykonawczych jako podłoże zwiększonego ryzyka otyłości u dzieci z nadpobudliwością psychoruchową z deficytem uwagi (Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder, ADHD)", realizowany w latach 2017-2019 w konsorcjum z Uniwersytetem Medycznym im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu

Wydarzenia:

Prof. dr hab. Janusz Piontek, dr hab. Marta Krenz-Niedbała, dr inż. Anna Juras i dr Sylwia Łukasik zostali laureatami nagrody zespołowej I stopnia Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu za osiągnięcia naukowe.

Dr inż. Anna Juras otrzymała stypendium naukowe Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

W dniu 30.11.b.r. odbyło się otwarcie przewodu doktorskiego mgr. Dawida Trzcińskiego.

Referaty naukowe wygłoszone na zaproszenie Zakładu:

Mgr Maciej Chyleński (doktorant, Wydział Historii UAM): Ancient DNA in identifying the migration patterns and kinship structure of Anatolian and European Neolithic populations

Prof. Z. Bełka (Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych UAM, Kierownik Laboratorium Izotopowego UAM): „"Praktyczne uwagi o zastosowaniach izotopów strontu w archeologii i antropologii"

Dr Olaf Thalmann (Department of Pediatric Gastroenterology and Metabolic Diseases Poznan University of Medical Sciences): „Inferring the past to understand the present – (Hi)stories of man and beasts”

Dr Thurston Cleveland Hicks (Kolegium Artes Liberales, Uniwersytet Warszawski; Max Planck Institute for Evolutionary Anthropology, Department of Primatology): „GermBili-Uéré: A Chimpanzee Behavioral Realm in Northern Democratic Republic of the Congo”

Publikacje:

Nowy podręcznik:

Kaczmarek Maria, Wolański Napoleon

Rozwój biologiczny człowieka od poczęcia do śmierci

Wydawca: Wydawnictwo Naukowe PWN
Rok wydania: 2018
Wydanie: 9
Miejsce wydania: Warszawa
Stron: 741
ISBN: 9788301200626

Krzewińska M, Merve Kılınç G, Juras A, Koptekin D, Chyleński M, Nikitin AG, Shcherbakov N, Shuteleva I, Leonova T, Kraeva L, Sungatov FA, Sultanova AN, Potekhina I, Łukasik S, Krenz-Niedbała M, Dalén L, Sinika V, Jakobsson M, Storå J, Götherström A. 2018. Ancient genomes suggest the eastern Pontic-Caspian steppe as the source of western Iron Age nomads Science Advances Vol 4, No. 10

Łukasik S, Tobis S, Wieczorowska-Tobis K, Suwalska A. 2018. Could Robots Help Older People with Age-Related Nutritional Problems? Opinions of Potential Users. International Journal of Environmental Research and Public Health, 2018 12;15(11). pii: E2535.

Krenz-Niedbała M. 2018. Tafonomia ludzkich szczątków kostnych: metody i zastosowania. W: "Stary materiał — nowe spojrzenie. Funeralia Lednickie, spotkanie 20", red. W. Dzieduszycki, J. Wrzesiński, SNAP, Poznań, s. 89–98

Juras A. 2018. Kopalny DNA w badaniach populacji pradziejowych. W: "Stary materiał — nowe spojrzenie. Funeralia Lednickie, spotkanie 20", red. W. Dzieduszycki, J. Wrzesiński, SNAP, Poznań, s. 141-143

Ehler E, Novotný J, Juras J, Chylenski M, Moravcík O, Paces J.2018. AmtDB: a database of ancient human mitochondrial genomes. Nucleic Acids Research Sep 24

Juras A, Chyleński M, Ehler E, Malmström H, Zurkiewicz D, Wlodarczak P, Wilk S, Peška J, Fojtík P, Králík M, Libera J, Baginska J, Tunia K, Klochko VI, Dabert M, Jakobsson M, Kosko A. 2018. Mitochondrial genomes reveal an east to west cline of steppe ancestry in Corded Ware populations. Scientific Reports Aug 2;8(1):11603

Chyleński M, Juras A, Zurkiewicz D, Jankowski M, Wlodarczak P. 2018. Preservation of ancient DNA in human bones from the eneolithic and Bronze Age kurgan cemeteres in Yampil region, Ukraine. Baltic-Pontic Studies

Chyleński M, Grynberg M, Juras A. 2018. Late Bronze Age in the Mediterranean. Prospects for approaching the problem of Sea Peoples using ancient DNA. In: Change, Continuity and Connectivity. North-Eastern Mediterranem at the turn of the Bronze Age and in the early Iron Age, eds. Ł. Niesiołowski-Spanò, M. Węcowski; Wiesbaden: Harrassowitz Verlag , s. 444-450

Stolarek I, Juras A, Handschuh L, Marcinkowska-Swojak M, Philips A, Zenczak M, Dębski A, Kóčka-Krenz H, Piontek J, Kozlowski P, Figlerowicz M. 2018. A mosaic genetic structure of the human population living in the South Baltic region during the Iron Age. Scientific Reports volume 8, Article number: 2455

Mnich B, Spinek AE, Chyleński M, Sommerfeld A, Dabert M, Juras A, Szostek K. 2018. Analysis of LCT-13910 genotypes and bone mineral density in ancient skeletal materials. PLoS ONE 13(4): e0194966

Kubicka A.M., Nowaczewska W., Balzeau A., Piontek J. 2018. Bilateral asymmetry of the humerus in Neandertals, Australian aborigines and medieval

humans. American Journal of Physical Anthropology. Volume167, Issue1. 46-60

Coye C., Ouattara K., Arlet M.E., Lemasson A., Zuberbühler K. 2018. Flexible use of simple and combined calls in female Campbell's monkeys. Animal Behaviour. 141: 171e181

Budnik A, Krenz-Niedbała M, Łukasik S. 2017. Analiza antropologiczna późnoneolitycznych ludzkich szczątków kostnych z grobowca w Kierzkowie, w: Szymon Nowaczyk, Łukasz Pospieszny, Iwona Sobkowiak-Tabaka (red.), Megalityczny grobowiec kultury amfor kulistych z Kierzkowa na Pałukach. Milczący świadek kultu przodków z epoki kamienia. Biskupińskie Prace Archeologiczne nr 12, Muzeum Archeologiczne w Biskupinie, Biskupin, s. 223-250

Liczbińska G, Czapla Z, Piontek J, Malina RD. Age at menarche in Polish University students born before, during and after World War II: Economic effects. Economics & Human Biology. 2018;28,23-28.

Olszacki T, Różański A, Łukasik S, Krenz-Niedbała M. Szwedzkie oblężenie zamku w Gołańczy 3 maja 1656 roku w świetle źródeł pisanych oraz badań archeologicznych i antropologicznych W: Residentiae in temporis belliet pacis, seria Materiały do badań i ochrony założeń rezydencjonalnych i obronnych, vol. 2, Warszawa 2018.

Hanć T, Dmitrzak-Węglarz M, Borkowska A, Wolańczyk T, Pytlińska N, Rybakowski F, Słopień R, Słopień A. (2018). Overweight in boys with ADHD is related to candidate genes and not to deficits in cognitive functions. Journal of Attention Disorders, 22(12), 1158-1172

Racicka E, Hanć T, Giertuga K, Bryńska A, Wolańczyk T (2018). Prevalence of overweight and obesity in children and adolescents with Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder. The significance of comorbidities and pharmacotherapy. Journal of Attention Disorders, 22(12), 1095-1108

Hanć T, Cortese S. (2018). Attention deficit/ hyperactivity disorder and obesity: A review and model of current hypotheses explaining their comorbidity. Neuroscience and Biobehavioral Reviews, 92, 16-28.

Hanć T. (2018). ADHD jako czynnik ryzyka otyłości. Aktualny stan badań (ADHD as a risk factor for obesity. Current state of research). Psychiatria Polsk, 52(2), 309-322.

Kozieł S, Scheffler C, Tutkuviene J, Jakimaviciene EM, Mumm R, Barbieri D, Godina E, El-Shabrawi M, Elhusseini M, Musalek M, Pruszkowska-Przybylska P, El Dash HH, Safar HH, Lehmann A, Swanson J, Bogin B, Liu YC, Groth D, Kirchengast S, Siniarska A, Nieczuja-Dwojacka J, Králík M, Satake T, Hanć T, Roelants M, Hermanussen M. (2018). Growth and social environment. Proceedings of the 25th Aschauer Soiree, held at Korbielowice, Poland, November 18th 2017. Pediatric Endocrinology Reviews, 15(4), 255-265.

Durda-Masny M, Jarząbek-Bielecka G, Szwed A, Hanć T, Czapla Z, Kaczmarek M. (2018). Trends over time in age at sexual debut among Polish women and underlying socio-economic determinants. Anthropologischer Anzeiger, 75(3): 185-191.

Maciałczyk-Paprocka, Katarzyna; Stawińska-Witoszyńska, Barbara; Kotwicki, Tomasz; Sowińska, Anna; Krzyżaniak, Alicja; Walkowiak, Jarosław; Krzywińska-Wiewiorowska, Małgorzata. Prevalence of incorrect body posture in children and adolescents with overweight and obesity. European Journal of Pediatrics , May2017, Vol. 176 Issue 5, p563-572, 10p. Publisher: Springer Nature.,

Liczbińska G., Czapla Z., Piontek J., Malina R. M. Age at menarche in Polish University students born before, during and after World War II: Economic effects. Economics & Human Biology, 1570-677X 2018, 28, 23-28

Durda-Masny M., Jarząbek-Bielecka G., Szwed A., Hanć T., Czapla Z., Kaczmarek M. Trends over time in age at sexual debut among Polish women and underlying socio-economic determinants. Anthropologischer Anzeiger; Bericht Uber die Biologisch-anthropologische, 0003-5548 2018, [11 Jun 2018] doi: 10.1127/anthranz/2018/0853

Kozieł S, Scheffler C, Tutkuviene J, Jakimaviciene EM, Mumm R, Barbieri D, Godina E, El-Shabrawi M, Elhusseini M[8], Musalek M, Pruszkowska-Przybylska P, El Dash HH, Safar HH, Lehmann A, Swanson J, Bogin B, Liu YC, Groth D, Kirchengast S, Siniarska A, Nieczuja-Dwojacka J, Králík M, Satake T, Hanć T, Roelants M, Hermanussen M. Growth and social environment. Proceedings of the 25th Aschauer Soiree held at Korbielowice, Poland, November 18th 2017. Pediatric Endocrinology Reviews 2018, 15(4), 255-265

Anita Szwed, Magdalena Kosinska, John T. Manning. (2017). Digit ratio (2D:4D) and month of birth: A link to the solstitial-melatonin-testosterone effect, Early Human Development 104, 23-26

Kosińska, M., Sierzputowska -Pieczara, M., Gadzinowski, J., Cygan, D., Szpecht, D. (2018). Percentile charts of twin birth weight. Pediatrics International. doi:10.1111/ped.13669

Magdalena Krzykała, P Leszczyński, M Grześkowiak, Tomasz Podgórski, Małgorzata Woźniewicz-Dobrzyńska, Agata Konarska, Ryszard Strzelczyk, Jacek Lewandowski, Jan M Konarski. Does field hockey increase morphofunctional asymmetry? A pilot study. HOMO-Journal of Comparative Human Biology 2018 [Available online 27 March 2018] , 20 s. ; 4 tab., bibliogr. 51 poz. p-ISSN: 0018-442X DOI: 10.1016/j.jchb.2018.03.003

Janusz Kwieciński, Jan M Konarski, Ryszard Strzelczyk, Magdalena Krzykała, Agata Konarska, Sylwia Bartkowiak, Vitor Lopez, Robert M Malina. Non-linear relationships between the BMI and physical fitness in Polish adolescents Annals of Human Biology 2018 [Published online: 17 Oct 2018] , 9 s. ; 6 ryc., 3 tab., bibliogra. 42 poz. p-ISSN: 0301-4460 e-ISSN: 1464-5033 DOI: 10.1080/03014460.2018.1494306

Tomasz Hadada

ODDZIAŁ BYDGOSKI

W 2018 roku bydgoski odział PTA utrzymał liczebność swoich członków, a nawet powiększył grono o jedną osobę. Działalność naukowa, prowadzona w obszarze nauk o kulturze fizycznej oraz nauk o zdrowiu jest efektem podejmowanej, przez większość, pracy w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego i UMK Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy. Tegorocznym efektem działalności naukowo-badawczej członków naszego oddziału są publikacje zamieszczone w poniższym wykazie oraz udział w licznych konferencjach naukowych o różnym zasięgu.

W dniu 16.11.2018 r. w Instytucie Kultury Fizycznej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, przy współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego, odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Health in Sport – Sport for Health", której głównym organizatorem był członek naszego oddziału dr Bartłomiej Niespodziński. Konferencja składała się z 21 wystąpień naukowców z Czech, Słowacji i Węgier oraz osób przybyłych z różnych rejonów Polski. Podczas konferencji debatowano nad wybranymi aspektami sportu i aktywności fizycznej, zarówno w ujęciu antropomotorycznym jak i zdrowotnym oraz psychologicznym.

Jesteśmy przekonani, że podobne przedsięwzięcia naukowe zrealizujemy również w kolejnych latach naszej działalności.

Organizator konferencji dr Bartłomiej Niespodziński (7 z lewej) w otoczeniu zaproszonych gości i części uczestników.

Jeden z zaproszonych gości konferencji, Prof. dr László Csernoch - Prorektor ds. Nauki, Uniwersytet w Debreczynie, Węgry

Publikacje

Mirosława Szark-Eckardt, Beata Augustyńska, Emilia Mikołajewska, Dariusz Mikołajewski, Mariusz Zasada. Possibilities of novel technologies application for purposes of tourism of people with special needs. Economic and Environmental Studies - 2018, Vol. 18, no 2, pp. 879-892

Alina Platonova, Leonid Podrigalo, Sergii Iermakov, Mirosława Cieślicka, Radosław Muszkieta. Evaluation of Physical Development in Ukrainian City Pupils During 35 Year - Monitoring Period (1974-2009). Collegium Antropologicum - 2018, Vol. 4, no 1, s. 7-12

O. V. Ivashchenko, Sergii Iermakov, O. M. Khudolii, T. S. Yermakova, Mirosława Cieślicka, S. V. Harkusha. Simulation of the regularities of physical exercises learning process of boys aged 8 years old. Pedagogics, Psychology. Medical-Biological Problems Of Physical Training And Sports - 2018, Vol. 22, no 1, pp. 11-16

T. V. Shepelenko, Zh. L. Kozina, Mirosława Cieślicka, K. Prusik, Radosław Muszkieta, A. V. Osiptsov, V. M. Kostiukevych, T. A. Bazilyuk, I. N. Sobko, O. A. Ryepko, S. B. Polishchuk, A. S. Ilnickaya. Structure of a year cycle of athletes training in aerobics (woman) with various psychophysiological and functional features. Pedagogics, Psychology. Medical-Biological

Zhanneta Kozina, Mirosława Cieślicka. Teoretičeskaâ koncepciâ individualizacii v sporte. Poznań : Ośrodek Rekreacji, Sportu i Edukacji, 2018. - 243 s.

Donata Woitas-Ślubowska, Elżbieta Hurnik, Anna Skarpańska-Stejnborn, Rafał Gotowski. Does past participation in competitive sports affect the relationships between socioeconomic factors and self-rated health: study randomly selected Polish male and female former athletes and non-athletes. Journal of Education, Health and Sport - 2018, Vol. 8, no 1,

Łukasz Wilgocki, Małgorzata Łukowicz, Rafał Gotowski. Influence of radial shockwave on the mechanical properties of quadriceps femoris muscle fibres of a football player : case stud. Journal of Education, Health and Sport - 2018, Vol. 8, no 8, pp. 980-993

Nordic Walking - wybrane aspekty / red. Rafał Gotowski, Jana Jurikova, Radosław Muszkieta. Bydgoszcz : Akademia Sportu i Nauki, 2018. - 118 s.

Żanetta Kaźmierczak, Rafał Gotowski. Trasa nordic walking w Żołędowie jako innowacja w działalności Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji. Nordic Walking - wybrane aspekty / red. Rafał Gotowski, Jana Jurikova, Radosław Muszkieta. Bydgoszcz : Akademia Sportu i Nauki, 2018. 112-115

Katarzyna Piotrowska, Łukasz Pabianek, Magdalena Kochanowicz, Mariusz Klimczyk, Walery Żukow. The impact of individual training macrocycle on the sports results of 14 and 15 year old swimmers. Journal of Education, Health and Sport - 2018, Vol. 8, no 9, pp. 1750-1764

Samad Esmaeilzadeh, Esther Hartman, Reza Farzizadeh, Liane B. Azevedo, Hassan-Ali Kalantari, Inga Dziembowska, Alicja Kostencka, Mohammad Narimani, Akbar Abravesh. Association between physical fitness and cognitive performance in 19-24 year old males. Biology of Sport - 2018, Vol. 35, no 4, pp. 355-362

Małgorzata Żychowska, Alicja Nowak-Zaleska, Grzegorz Chruściński, Ryszard Zaleski, Jan Mieszkowski, Bartłomiej Niespodziński, Roman Tymański, Andrzej Kochanowicz. Association of High Cardiovascular Fitness and the Rate of Adaptation to Heat Stress. BioMed Research International - 2018, Vol. 2018, art. no 85368

Bartłomiej Niespodziński, Andrzej Kochanowicz, Jan Mieszkowski, Elżbieta Piskorska, Małgorzata Żychowska. Relationship between Joint Position Sense, Force Sense, and Muscle Strength and the Impact of Gymnastic Training on Proprioception. BioMed Research International - 2018, Vol. 2018, art. no 5353242

Andrzej Kochanowicz, Bartłomiej Niespodziński, Michel Marina, Jan Mieszkowski, Leon Biskup, Kazimierz Kochanowicz. Relationship between postural control and muscle activity during a handstand in young and adult gymnasts. Human Movement Science - 2018, Vol. 58, pp. 195-204

Andrzej Kochanowicz, Bartłomiej Niespodziński, Jan Mieszkowski, Kazimierz Kochanowicz, Stanisław Sawczyn. The effect of gymnastic training on muscle strength and co-activation during isometric elbow and glenohumeral flexion/extension. Journal of Sports Medicine and Physical Fitness - 2018, Vol. 58, iss. 7/8, pp. 966-973

Jan Mieszkowski, Bartłomiej Niespodziński, Andrzej Kochanowicz, Anna Gmiat, Krzysztof Prusik, Katarzyna Prusik, Jakub Kortas, Ewa Ziemann, Jędrzej Antosiewicz. The Effect of NordicWalking Training Combined with Vitamin D Supplementation on Postural Control and Muscle Strength in Elderly People - A Randomized Controlled Trial. International Journal of Environmental Research and Public Health - 2018, Vol. 15, iss. 9, art. no 1951

Anna Srokowska, Andrzej Lewandowski, Paweł Balmas, Mikołaj Kurczewski, Grzegorz Srokowski, Marcin Siedlaczek. Evaluation of the effectivenessof release myofascial treatment in the patella-femoral syndrome. Journal of Education, Health and Sport 2018, 8(6), 113-138.

Zuzanna Piekorz, Marcin Danielski, Katarzyna Strojek, Paweł Molski, Walery Zukow, Andrzej Lewandowski. Fleksibility and strenght of rowers. Journal of Education, Health and Sport 2018, 8(6), 358-371.

Andrzej Lewandowski

ODDZIAŁ WARSZAWSKI

W drugim półroczu 2018 w warszawskim oddziale odbyły się cztery spotkania. Podczas kolejnych spotkań referaty zostały wygłoszone przez:

czerwiec: dr Bożenę Wajszczyk z Instytutu Żywienia i Żywności w Warszawie: „Żywieniowe i poza żywieniowe czynniki ryzyka rozwoju raka piersi u polskich kobiet, ze szczególnym uwzględnieniem produktów mlecznych, wapnia i witaminy D".

październik: dr Aleksandra Lisowska-Gaczorek z Instytutu Ekologii i Bioetyki UKSW w Warszawie: „Pochodzenie i dieta osobników z pochówku na wale grodu w Czermnie: Kryminalistyczny odcień analiz trwałych izotopów".

listopad: dr Anna Myszka z Instytutu Ekologii i Bioetyki UKSW w Warszawie: „Zmiany zwyrodnieniowe stawów w dawnych populacjach ludzkich – wybrane zagadnienia".

Konferencje

- dr hab. Jacek Tomczyk, brał udział w międzynarodowej konferencji paleopatologicznej, która odbywała się w Zagrzebiu.
- dr Aleksandra Lisowska-Gaczorek brał udział w międzynarodowej konferencji archeologicznej, która odbywała się w Barcelonie.
- dr Aleksandra Lisowska Gaczorek, dr hab. Jacek Tomczyk, prof. Krzysztof Szostek wygłosili referat podczas XVII Warsztatów Antropologicznych im. Janusza Charzewskiego „Mineralizacja tkanki kostnej i jej uwarunkowania w różnych etapach ontogenezy".

KONFERENCJA EUROPEAN ASSOCIATION OF ARCHAEOLOGISTS „REFLECTING FUTURES"

W dniach 5-8 września w Barcelonie odbyła się 24 konferencja European Association of Archaeologists, pt. „Reflecting Futures". Jednym z uczestników wydarzenia była Pani dr Aleksandra Lisowska-Gaczorek, która w referacie pt. „The Influence of Thermal Processing of Drinking Water on Isotopic Composition of Oxygen in Bone Apatities- Animal-Based Model"

zaprezentowała wyniki swojego projektu finansowanego ze środków NCN. Badania przeprowadzone przez zespół w składzie: Aleksandra Lisowska-Gaczorek, Beata Cienkosz-Stepańczak, Krzysztof Szostek, dotyczyły wpływu długotrwałej obróbki termicznej wody, pokarmów płynnych na skład izotopowy kości i zębów osobników z wykorzystaniem modelu zwierzęcego, który stanowiły szczury szczepu Wistar. Autorzy podkreślają, że rezultaty projektu poszerzają możliwości interpretacyjne w badaniach izotopowych tlenu wykorzystywanych w badaniach antropologicznych.

Publikacje:

Tomczyk J, Myszka A, Borowska-Strugińska B, Zalewska M, Turska-Szybka A, Olczak-Kowalczyk D., 2018. Periodontitis in the historical population of Radom (Poland) from the 11th to 19th centuries. *International Journal of Osteoarchaeology* 28:397-407.

Przesmycka A., Tomczyk J., Zarzecka J., Kozieł S., Zalewska M., 2018. Standard intraoral radiography vs. cone beam computed tomography for root canal systems detection in historical dental material. *Collegium Anthropologicum* 42(1):39–44.

Tomczyk J., Ostrowska A., 2018. Enamel hypoplasia in a Mesolithic (5900±100 BC) individual from Woźna Wieś (Poland): A case study. *Anthropological Review* 81:191–201.

Rouault O., Masetti-Rouault M.G., Muhamad Amen N.A., Azara P., Calini I., Kessouri P., MacGinnis J., Marìn M., Nováček K., Rusiñol E., Tomczyk J., 2018. Qasr Shemamok-Kilizu (Kurdistan d'Irak), les campagnes de 2012 (6 avril-20 mai et 11-31 octobre). in: V. Déroche, M.G. Masetti-Rouault, et Nicolle (éds.), *Etudes Mésopotamiennes Mesopotamian Studies I*. Oxford: Archaeopress, 254–303.

Nieczuja-Dwojacka, J., Siniarska, A., Koziel, S., Marchewka, J., Zabłocka, R. 2018. Age at maturation, body structure and their relationship with socioeconomic factors. *Anthropologischer Anzeiger*, 10.1127/anthranz/2018/0873. IF 0.866,

Pruszkowska-Przybylska P, Nieczuja-Dwojacka J, Żądzińska E. 2018. Supplementation of vitamin D after birth affects body size and BMI in Polish children during the first 3.5 years of life - an analysis based on two cohorts measured in the years 1993-1997and 2004-2008. Anthropologischer Anzeiger 2018 Mar 28. doi: 10.1127/anthranz/2018/0823.

Kozieł S, Scheffler C, Tutkuviene J, Jakimaviciene EM, Mumm R, Barbieri D, Godina E, El-Shabrawi M, Elhusseini M[8], Musalek M, Pruszkowska-Przybylska P, El Dash HH, Safar HH, Lehmann A, Swanson J, Bogin B, Liu YC, Groth D, Kirchengast S, Siniarska A, Nieczuja-Dwojacka J, Králík M, Satake T, Hanć T, Roelants M, Hermanussen M. Growth and social environment. Proceedings of the 25th Aschauer Soiree held at Korbielowice, Poland, November 18th 2017. Pediatric Endocrinology Reviews 2018, 15(4), 255-265

Jacek Tomczyk, Aleksandra Lisowska-Gaczorek

ODDZIAŁ ŁÓDZKI

W minionym roku wysiłek pracowników i doktorantów Katedry Antropologii w Łodzi skupił się wokół projektów badawczych: 1) realizowanego w Katedrze projektu „Wzorzec związanej z wiekiem i płcią zmienności gęstości mineralnej szkieletu i częstości złamań osteoporotycznych od neolitu do czasów nowożytnych jako wyznacznik zmian kondycji biologicznej populacji ludzkich", finansowanego w ramach konkursu OPUS12 NCN, (kierownik: prof. dr hab. Elżbieta Żądzińska), oraz 2) współrealizowanego z Pracownią Biobank Lab Katedry Biofizyki Molekularnej UŁ projektu „Cyfrowe udostępnianie zasobów biomolekularnych i opisowych Biobanku i Katedry Antropologii Uniwersytetu Łódzkiego – charakterystyka populacji zamieszkujących tereny dzisiejszej Polski na przestrzeni dziejów. Platforma informacyjna e-Czlowiek.pl", finansowanego w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa. Poddziałanie 2.3.1. "*Cyfrowe udostępnianie informacji sektora publicznego ze źródeł administracyjnych i zasobów nauki*" na lata 2014-2020 (kierownik: mgr inż. Błażej Marciniak z Pracownii Biobank Lab).

Prezentację i rozpowszechnienie wyników prowadzonych w Katedrze badań (m.in. w ramach wymienionych wyżej projektów) wzięły na swoje barki Panie Doktorantki Katedry Antropologii, przedstawiając referaty i postery na konferencjach zagranicznych i krajowych: 21st Congress of the European Anthropological Association w Odense, Dania (Panie mgr Paulina Borówka, mgr Joanna Mietlińska i mgr Paulina Pruszkowska-Przybylska) oraz 22nd European Meeting of the Paleopathology Association, Zagreb, Chorwacja, Towards Comprehensive Population Studies, Białystok i II Naukowo-Szkoleniowej Krajowej Konferencji Biobanków Polskich, Wrocław (mgr Paulina Borówka). Ponadto Panie Doktorantki współorganizowały bądź uczestniczyły w warsztatach naukowych, międzynarodowych ("Trends in infant and child growth", Niemcy – Gülpe, mgr Paulina Pruszkowska-Przybylska) i krajowych (BioHack – Bioinformatics Hakaton, Łódź, mgr Paulina Borówka).

Efektem prowadzonych badań są publikacje pracowników i doktorantów Katedry Antropologii, które ukazały się w czasopismach z listy JCR w tym roku:

Kozieł S, Żądzińska E, Gomula A. 2018. Parental smoking during pregnancy and head shape and size in school children. Annals of Human Biology 2018 Oct 17:1-5. doi: 10.1080/03014460.2018.1511829.

Zurawiecka M, Klis K, Suder A, Suliga E, Borowska-Struginska B, Teul I, Wronka I. 2018. Does an early rural life influence selected health-related parameters of female university students? Annals of Agricultural and Environmental Medicine (AAEM), DOI: https://doi.org/10.26444/aaem/93746

Fernandes DM, Strapagiel D, Borówka P, Marciniak B, Żądzińska E, Sirak K, Siska V, Grygiel R, Carlsson J, Manica A, Lorkiewicz W, Pinhasi R. 2018. A genomic Neolithic time transect of hunter-farmer admixture in central Poland. SCIENTIFIC REPORTS 2018 Oct 5;8(1):14879. doi: 10.1038/s41598-018-33067-w

Sitek A, Kozieł S, Kasielska-Trojan A, Antoszewski B. 2018. Do skin and hair pigmentation in prepubertal and early pubertal stages correlate with 2D:4D? American Journal of Human Biology 2018 Sep 27:e12631. doi: 10.1002/ajhb.23183.

Tomczyk J, Myszka A, Borowska-Strugińska B, Zalewska M, Turska-Szybka A, Olczak-Kowalczyk D. 2018. Periodontitis in the historical population of Radom (Poland) from the 11th to 19th centuries. International Journal of Osteoarchaeology, First published: 16 April 2018, https://doi.org/10.1002/oa.2664

Pruszkowska-Przybylska P, Sitek A, Rosset I, Sobalska-Kwapis M, Słomka M, Strapagiel D, Żądzińska E. 2018. Association of the 2D:4D digit ratio with body composition among the Polish children aged 6-13 years. Early Hum Dev. 2018 Aug 14;124:26-32. doi: 10.1016/j.earlhumdev.2018.08.001.

Kukla-Bartoszek M, Pośpiech E, Spólnicka M, Karłowska-Pik J, Strapagiel D, Żądzińska E, Rosset I, Sobalska-Kwapis M, Słomka M, Walsh S, Kayser M, Sitek A, Branicki W. 2018. Investigating the impact of agedepended hair colour darkening during childhood on DNA-based hair colour prediction with the HIrisPlex system. Forensic Science International: Genetics https://doi.org/10.1016/j.fsigen.2018.06.007

Lorkiewicz W, Mietlińska J, Karkus J, Żądzińska E, Jakubowski JK, Antoszewski B. 2018. Over 4500 years of trepanation in Poland: from the unknown to therapeutic advisability. International Journal of Osteoarchaeology doi: 10.1002/oa.2675

Pruszkowska-Przybylska P, Nieczuja-Dwojacka J, Żądzińska E. 2018. Supplementation of vitamin D after birth affects body size and BMI in Polish children during the first 3.5 years of life - an analysis based on two cohorts measured in the years 1993-1997and 2004-2008. Anthropologischer Anzeiger 2018 Mar 28. doi: 10.1127/anthranz/2018/0823.

Bakuła Z, Brzostek A, Borówka P, Żaczek A, Szulc-Kiełbik I, Podpora A, Parniewski P, Strapagiel D, Dziadek J, Proboszcz M, Bielecki J, van Ingen J & Jagielski T. 2018. Molecular typing of Mycobacterium kansasii using pulsed-field gel electrophoresis and a newly designed variable-number tandem repeat analysis. SCIENTIFIC REPORTS (2018) 8:4462, DOI:10.1038/s41598-018-21562-z

Wiesław Lorkiewicz

Anthropological Review tom 81, 2018 do pobrania:
https://content.sciendo.com/view/journals/anre/anre-overview.xml
www.ptantropologiczne.pl
Zapraszamy do publikowania w Anthropological Review, najstarszym i najlepszym polskim czasopiśmie antropologicznym!

Editor-in-Chief
Maria Kaczmarek, Institute of Anthropology, Adam Mickiewicz University in Poznań, Poland

Editors
Maciej Henneberg, University of Adelaide, Australia
Sławomir Kozieł, Ludwik Hirszfeld Institute of Immunology and Experimental Therapy, Polish Academy of Sciences, Wrocław, Poland

Assistant Editor
Magdalena Durda-Masny, Institute of Anthropology, Adam Mickiewicz University in Poznań, Poland

Editorial Board
Tamás Bereczkei, University of Pécs, Hungary
Cristina Bernis, Autonomous University of Madrid, Spain
Tadeusz Bielicki, Polish Academy of Sciences, Warsaw, Poland
Jadwiga Charzewska, National Food and Nutrition Institute, Warsaw, Poland
Henryk Głąb, Jagiellonian University in Kraków, Poland
Rimantas Jankauskas, Vilnius University, Lithuania
Sylvia Kirchengast, University of Vienna, Austria
Sang-Hee Lee, University of California, Riverside, USA
Robert M. Malina, University of Texas at Austin, USA
Wiesław Osiński, University School of Physical Education, Poznań, Poland
Friedrich W. Rösing, University of Ulm, Germany
Lawrence M. Schell, University at Albany, State University of New York, USA
Holger Schutkowski, Bournemouth University, UK
Lynnette Leidy Sievert, University of Massachusetts Amherst, USA
Krzysztof Szostek, Jagiellonian University in Kraków, Poland
Douglas H. Ubelaker, Smithsonian Institution, Washington DC, USA
Stanley J. Ulijaszek, University of Oxford, UK
Ines Varela-Silva, Loughborough University, UK
Taro Yamauchi, Hokkaido University, Japan
Babette S. Zemel, University of Pennsylvania, Perelman School of Medicine, USA

Albert Zink, EURAC Institute for Mummies and the Iceman, Bolzano, Italy
Elżbieta Żądzińska, University of Łódź, Poland

Language Advisor
Krzysztof Nalepa

Statistical Advisor
Janusz Brudecki, University School of Physical Education in Kraków, Poland

Abstracted/Indexed by: Abstracts in Anthropology; CABI - Global Health; EBSCO Discovery Service; ERIH PLUS; Elsevier - SCOPUS; Index Copernicus (Medical Science Int.); ProQuest - Biological Sciences Journals; ProQuest - Health and Medical Complete; Thomson Reuters - Zoological Record; Ulrich's Periodicals Directory/ulrichsweb; WorldCat (OCLC)
ICV 2017 = 125.22 pkt

Zeszyt 1: Volume 81 issue 1 March 2018

Original Research Articles

Comparative study of chronic energy deficiency among adult males of Andaman and Nicobar Islands and their counterparts
Ramesh Sahani, Rajesh K. Gautam, Amir H. Golnabi, Neeraj Vedwan

Bone mineral density in Healthy Syrian women measured by Dual Energy X-ray Absorptiometry
Mohammed A Bakir, Kholoud B Hammad, Khuzama M Habil

Body dimensions and weight to height indices in rescuers from the State Fire Service of Poland
Andrzej Wiśniewski, Wojciech Jarosz, Anna Czajkowska, Anna Mróz, Marcin Smolarczyk, Andrzej Magiera, Przemysław Kowalczyk, Dagmara Zimmerman-Rysz, Marek Kowalczyk

A comparison of sex identification methods based on lip furrow pattern
Dariusz Nowakowski, Krzysztof Borysławski, Aleksandra Topczydło

Skeletal evidence of Diffuse Idiopathic Skeletal Hyperostosis (DISH) in a collective burial from Byzantine Greece.
Paraskevi Tritsaroli

Anthropological analysis and paleo-demographic study of human skeletal remains from the late ancient necropolis of Biverone (4th-5th c.AD), San Stino Di Livenza (Venice, Italy)
Giulia Gadioli, Cinzia Scaggion, Nicola Carrara

Review Article

Leukocyte count, systemic inflammation, and health status in older adults: a narrative review
Piotr Chmielewski

Brief Communication

Postural stability and risk of falls per decade of adult life – a pilot study
Elżbieta Sieńko-Awierianów, Anna Lubkowska, Piotr Kolano, Monika Chudecka

Zeszyt 2: Volume 81 issue 2 June 2018

Original Research Articles

The impact of maternal age on foetal growth patterns and newborn size
Franziska Kirchweger, Sylvia Kirchengast, Erich Hafner, Ingrid Stümpflein, Beda Hartmann

Body height and age at menarche of girls from eastern Poland in the period of political transformation
Jerzy Saczuk, Agnieszka Wasiluk, Adam Wilczewski

Long-term changes in fat distribution in children and adolescents aged 3-18 from Krakow (Poland), within the last 30 years (from 1983 to 2010)
Łukasz Kryst, Agnieszka Woronkowicz, Małgorzata Kowal, Jan Sobiecki

Percent of body fat, fat-mass, fat-free mass and assessment of body composition among rural school-going children of Eastern-India
Sampriti Debnath, Nitish Mondal, Jaydip Sen

Associations between anthropometric indicators of adiposity and body fat percentage in normal weight young adults
Mustafa Söğüt, Kübra Altunsoy, Maria Inês Varela-Silva

The relationship between the use of combined hormonal contraception with a predominance of gestagens and the selected types of female body in young women from the region of Lower Silesia
Aleksandra Karykowska, Barbara Kwiatkowska, Joanna Grzelak, Bożena Kurc-Darak, Zygmunt Domagała

Enamel hypoplasia in a Mesolithic (5900±100 BC) individual from Woźna Wieś (Poland): a case study
Jacek Tomczyk, Agnieszka Ostrowska

Methodological Article

Introducing the FIDENTIS 3D Face Database
Petra Urbanová, Zuzana Ferková, Marie Jandová, Mikoláš Jurda, Dominik Černý, Jiří Sochor

Zeszyt 3: Volume 81 issue 3 September 2018

Original Research Articles

The affinities of Homo antecessor – a review of craniofacial features and their taxonomic
validity
Francesc Ribot Trafí, Mario García Bartual, Qian Wang

A glance of genetic relations in the Balkan populations utilizing network analysis based on in silico assigned Y-DNA haplogroups
Emir Šehović, Martin Zieger, Lemana Spahić, Damir Marjanović, Serkan Dogan

The validity of parental-reported body height and weight: a comparison with objective measurements of 7-8-year-old Czech children
Zborilova Vendula, Pridalova Miroslava, Sigmundova Dagmar, Kaplanova Tereza

The effects of selected lifestyle components on the risk of developing dynapenia in women – a pilot study
Aleksandra Bogucka, Anna Kopiczko, Anna Głębocka

Anthropometric profile of female handball players is related to bone mineral density
Anna Pastuszak, Michał Górski, Jan Gajewski, Krzysztof Buśko

Dental health status of skeletal remains excavated from an abandoned well at Ajnala (India): A Bioarchaeological study
Jagmahender Singh Sehrawat

Review Article

Ovarian activity regulation by anti-Müllerian hormone in early stages of human female life, an overview
Małgorzata Jusiakowska-Piputa, Maria Kaczmarek

Zeszyt 4: Volume 81 issue 4 December 2018

Original Research Articles

Incidence of scoliotic posture in school screening of urban children and adolescents: the case of Poznań, Poland
Katarzyna Maciałczyk-Paprocka, Joanna Dudzińska, Barbara Stawińska-Witoszyńska, Alicja Krzyżaniak

Body weight status is not a predictive factor of depressive symptoms in Polish adolescents aged 13-18 years
Sylwia Trambacz-Oleszak, Alicja Krzyżaniak, Ineza Szafrańska-Komarowska, Maria Kaczmarek

Body composition and physical performance of Slovak Ice hockey players with different training approach during pre-season preparation
Veronika Čerňanová Candráková, Ján Čerňan, Zuzana Danková, Daniela Siváková

Association of socio-culture factors with disordered eating behavior: An empirical study on urban young girls of West Bengal, India
Nandini Ganguly, Subho Roy, Susmita Mukhopadhyay

Sex differences in relationship between body composition and digit length ratio (2D:4D) in students of military courses
Marek Kociuba, Zofia Ignasiak, Anna Sebastjan, Katarzyna Kochan, Ireneusz Cichy, Andrzej Dudkowski, Marcin Ściślak, Sławomir Kozieł

Facial attractiveness and lip morphology of Caucasian women
Zdzisław Lewandowski, Dariusz P. Danel

Analysis of limb movement synchronization in primates locomotion
Zofia Sikorska-Piwowska, Piotr Śliwka, Bogdan Ciszek

Periodontitis in 14th–17th century inhabitants of Brześć Kujawski in north-central Poland
Justyna Karkus

Auksologia a promocja zdrowia, tom 6
pod redakcją Andrzeja Jopkiewicza, Stanisława Nowaka i Agaty Marii Jopkiewicz
wydana przez Kieleckie Towarzystwo Naukowe w 2016 roku

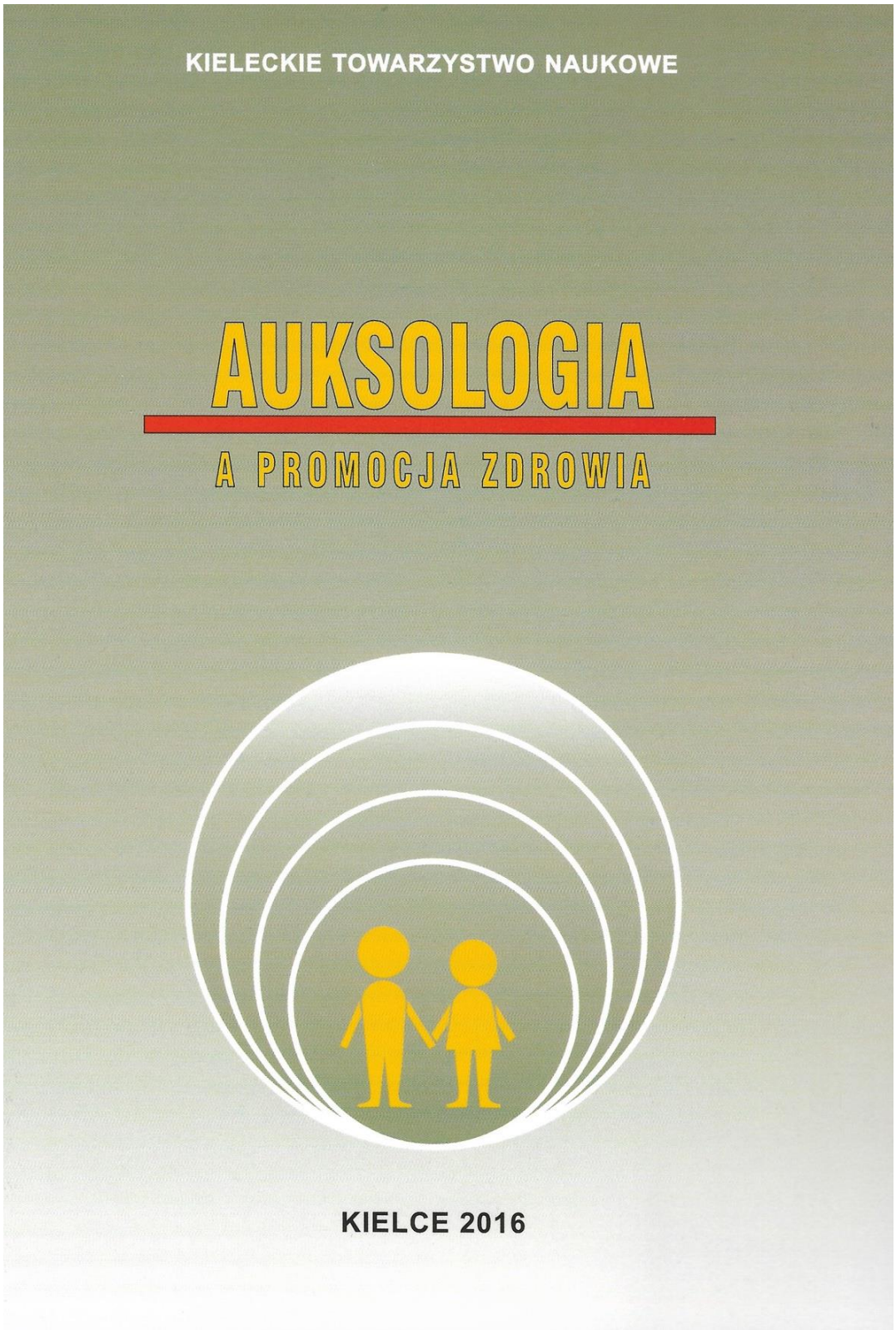

Tom ten nawiązując do wcześniejszych opracowań, jest związany z jubileuszem 45-lecia pracy naukowej Profesora Andrzeja Jopkiewicza. Zawiera zarówno prace oryginalne, jak i przeglądowe z pogranicza różnych dyscyplin naukowych, mieszczących się w obrębie auksologii. Wszystkie teksty odnoszą się do uwarunkowań rozwoju fizycznego i motorycznego człowieka w różnych okresach ontogenezy, począwszy od urodzenia aż do późnej dorosłości, a otwiera je praca o początkach auksologii i kierunkach badań prowadzonych w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem ośrodka kieleckiego.

Całość podzielono na dwie części – pierwsza poświęcona jest w całości tematyce dotyczącej rozwoju dzieci i młodzieży szkolnej. Prace w niej zawarte poruszają zagadnienia związane z możliwościami stymulacji rozwoju fizycznego i motorycznego dzieci od pierwszych dni po urodzeniu do 7 roku życia, poziomem aktywności fizycznej sześciolatków, rozwojem psychomotorycznym dzieci rozpoczynających naukę szkolną, zmianami w zakresie zdolności siłowych chłopców w okresie dojrzewania, diagnostyką i profilaktyką wad postawy ciała oraz zróżnicowaniem społecznym aktywności fizycznej młodzieży w okresie adolescencji.

Część druga poświęcona jest osobom dorosłym. Prace tu zawarte dotyczą zagadnień sprawności fizycznej mężczyzn ukierunkowanej na zdrowie, związków między aktywnością fizyczną a występowaniem nadwagi i otyłości, bezpiecznego kształtowania wydolności krążeniowo-oddechowej i podstawowych elementów treningu zdrowotnego, trendów związanych z kształtowaniem kondycji fizycznej osób dorosłych, obniżonej mineralnej gęstości kości i jakości życia kobiet w wieku pomenopauzalnym, suplementacji witaminy D jako profilaktyki chorób cywilizacyjnych, oraz problemów związanych z efektywnością systemu ochrony zdrowia w aspekcie jakości relacji usługowej.

Andrzej Jopkiewicz i Stanisław Nowak

„Tendencje zmian wybranych wskaźników zdrowia dzieci i młodzieży kieleckiej w latach 1995-2015”

Andrzej Jopkiewicz, Magdalena Lelonek, Agata Maria Jopkiewicz

Wyd. Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, 2017.

Monografia ta przedstawia obraz trendów sekularnych występujących w rozwoju fizycznym, poziomie różnych zdolności motorycznych, rozwoju poznawczym, aktywności fizycznej i zajęciach w czasie wolnym dzieci i młodzieży kieleckiej na przełomie wieków.

Autorzy wskazują na trwający nadal proces wysokoroślenia, a więc uzyskiwania przez kolejne pokolenia dzieci i młodzieży kieleckiej większych wymiarów ciała, przy jednoczesnym zwiększaniu się frakcji z nadwagą i otyłością, nieco silniej zaznaczającej się u chłopców niż dziewcząt. Zmiany międzypokoleniowe w zakresie kondycyjnych zdolności motorycznych są niekorzystne, a jednocześnie u dzieci 7-10-letnich, w zakresie koordynacyjnych zdolności motorycznych (KZM), zaobserwowano pewne pozytywne tendencje.

Zmiany te rozpatrywane razem tworzą obraz rozwierających się nożyc między somatyką a motoryką. Pokazują one, że zmienia się struktura sprawności fizycznej dzieci i młodzieży, w zakresie której większą rolę wydają się odgrywać koordynacyjne zdolności motoryczne (KZM), a mniejszą zdolności kondycyjne. Ponadto potwierdzają one tezę o tendencji spadkowej aktywności fizycznej młodzieży, co jest związane ze zmianą jej stylu życia, w którym coraz częściej dominują zachowania sedenteryjne, powodujące wydłużenie się czasu spędzanego przez dzieci w bezruchu, w pozycji siedzącej, przed ekranem (smartfonów, tabletów i laptopów).

Andrzej Jopkiewicz

Kraków, dnia 28 maja 2018 r.

Komunikat nr 1

Polskie Towarzystwo Antropologiczne

i

Zakład Antropologii
Instytutu Zoologii i Badań Biomedycznych
Wydziału Biologii
Uniwersytetu Jagiellońskiego

oraz

Zakład Antropologii
Instytutu Nauk Biomedycznych
Wydziału Wychowania Fizycznego i Sportu
Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie

uprzejmie zapraszają do wzięcia udziału
w XLVII Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej PTA

pt.

ANTROPOS – MIĘDZY NATURĄ A KULTURĄ

KRAKÓW, 11-13 WRZEŚNIA 2019 r.

Honorowy patronat

Rektor
Uniwesytetu Jagiellońskiego
w Krakowie
Prof. dr hab. Wojciech Nowak

Rektor
Akademii Wychowania Fizycznego
w Krakowie
Prof. dr hab. Aleksander Tyka

Komitet organizacyjny:

prof. dr hab. Ryszard Żarów – przewodniczący
dr hab. Henryk Głąb – wiceprzewodniczący
dr Barbara Spring – sekretarz
dr Janusz Brudecki
dr Beata Cienkosz-Stepańczak
dr Małgorzata Kowal
mgr Marta Kozera – Wiatrowska
dr hab. Łukasz Kryst
mgr Barbara Mnich
dr Urszula Pasiut
dr Jan Sobiecki
dr hab. Agnieszka Suder
prof. dr hab. Krzysztof Szostek
dr Agnieszka Woronkowicz
dr Renata Woźniacka
dr hab. Iwona Wronka
mgr Magdalena Żegleń
mgr Martyna Żurawiecka

Tematyka konferencji:

Celem konferencji będzie przedstawienie wyników badań i wymiana doświadczeń naukowo-badawczych z antropologii, biologii człowieka oraz dyscyplin pokrewnych, ze szczególnym akcentem położonym na badania interdyscyplinarne, najnowsze pola badawcze i techniki badań antropologicznych oraz zastosowania antropologii w naukach o kulturze fizycznej i w praktyce.

W czasie wolnym od sesji naukowych, gorąco zapraszamy Państwa na zwiedzanie królewskiego miasta Krakowa oraz inne planowane imprezy towarzyszące.

Sesje tematyczne

1. Ontogeneza, Auksologia
2. Ewolucja człowieka
3. Biologia populacji pradziejowych, Paleopatologia, Odontologia, Biodemografia
4. Antropologia kliniczna, Antropologia medyczna, Antropologia sądowa
5. Antropologia w naukach o kulturze fizycznej, Antropomotoryka
6. Antropologia kulturowa i filozoficzna
7. Varia (tematyka nie mieszcząca się w wymienionych)

Miejsca konferencji:

- Instytut Zoologii i Badań Biomedycznych
Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie
ul. Gronostajowa 9, 30-387 Kraków
(Kampus 600-lecia Odnowienia Uniwersytetu Jagiellońskiego)

- Instytut Nauk Biomedycznych
Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie
al. Jana Pawła II 78, 31-571 Kraków

- Aula Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego
w Krakowie, ul. św. Anny 12

Wstępny program:

10.09.2019 r. /wtorek/

przyjazd, zakwaterowanie

11.09.2019 r. /środa/

$8^{00} – 9^{30}$	rejestracja uczestników (Instytut Zoologii i Badań Biomedycznych, Kampus UJ)
$9^{30} – 10^{00}$	Przywitanie Gości konferencji przez Władze Uniwersyteckie i organizatorów konferencji
$10^{00} – 11^{30}$	Panel młodego antropologa część I - sesja prezentacji elektronicznych wersji posterów w postaci krótkich wystąpień studentów, doktorantów i młodych pracowników nauki
$11^{30} – 12^{00}$	przerwa kawowa
$12^{00} – 13^{30}$	Panel młodego antropologa część II - sesja prezentacji elektronicznych wersji posterów w postaci krótkich wystąpień studentów, doktorantów i młodych pracowników nauki
$13^{30} – 14^{30}$	przerwa obiadowa (Kampus UJ)
$15^{00} – 17^{30}$	otwarcie konferencji i ref. plenarne (aula Collegium Medicum, ul. św. Anny 12)
$18^{00} – 20^{30}$	zwiedzanie podziemi Rynku Głównego i kolacja

12.09.2019 r. /czwartek/

$9^{00} – 11^{30}$	referat plenarny i sesja I (al. Jana Pawła II 78, aula AWF)
$11^{30} – 12^{00}$	przerwa kawowa
$12^{00} – 13^{30}$	sesja II
$13^{30} – 14^{30}$	przerwa obiadowa (al. Jana Pawła II 78, stołówka AWF)
$14^{30} – 16^{30}$	Walne Zebranie sprawozdawczo-wyborcze PTA
$16^{30} – 18^{00}$	sesja III
20^{00} –	spotkanie towarzyskie (C.C. Stefan Batory, bulwar Czerwieński, obok Wawelu)

13. 09.2019 r./piątek/

$10^{00} – 11^{30}$	referat plenarny i sesja IV (al. Jana Pawła II 78)
$11^{30} – 11^{45}$	przerwa kawowa
$11^{45} – 13^{00}$	sesja V
$13^{00} – 13^{15}$	zakończenie konferencji
$13^{15} – 14^{15}$	obiad (al. Jana Pawła II 78, stołówka AWF)

1. **Ważne terminy**

- Przesłanie karty zgłoszenia: **do 10.10 2018 r.**
- II komunikat: **do 10.11 2018 r.**
- Przesłanie abstraktów: **do 10.02.2019 r.**
  (max 2 strony formatu A4, wymagania edytorskie w II komunikacie)
- Informacja o przyjęciu (lub nie) prezentacji konferencyjnej do **20.03. 2019**

- Przesłanie opłaty konferencyjnej: do **15.04.2019 r.**

2. **Koszty uczestnictwa**

- **Opłata konferencyjna (wpisowe)**
  ulgowa – 280 PLN (studenci, doktoranci)
  pełna – dla Członków PTA – 480 PLN,
  dla pozostałych osób nie będących Członkami PTA – 530 PLN

Opłata konferencyjna pełna obejmuje koszty: materiałów konferencyjnych, spotkania towarzyskiego, napojów i przekąsek w przerwach kawowych, obiadów i kolacji oraz zwiedzania

podziemi /ulgowa - bez spotkania towarzyskiego/. Wszyscy uczestnicy otrzymają dodatkowo bilet do Muzeum Narodowego ważny 1 rok. ***Opłata konferencyjna nie uwzględnia kosztów śniadań***.

3. **Nr konta na które będzie wpłacana opłata konferencyjna zostanie podany w II komunikacie**

   Faktura VAT dla uczestników konferencji będzie wystawiana jako „opłata konferencyjna". Kwota na fakturze obejmować będzie łączne koszty wpisowego.

4. **Informacja o noclegach przekazana zostanie w II komunikacie –** rezerwacja we własnym zakresie

5. Zgłoszenia na Konferencję oraz wszelkie zapytania prosimy przesyłać na adres:

e-mail: konferencja.pta2019@awf.krakow.pl

Kontakt telefoniczny : **+48 12 683 14 32, kom. 501 451 875**
Zakład Antropologii, AWF w Krakowie
al. Jana Pawła II 78, 31-571 Kraków

ANTROPOS – MIĘDZY NATURĄ A KULTURĄ

Formularz zgłoszeniowy

XLVII Ogólnopolska Konferencja Naukowa
Polskiego Towarzystwa Antropologicznego
Kraków, 11-13 września 2019

Sekretariat Konferencji:
Zakład Antropologii INB
AWF w Krakowie
Al. Jana Pawła II 78, 31-571 Kraków
telefon: **+48 12 683 14 32, kom. 501 451 875,**

Zgłoszenie udziału w konferencji

e-mail: konferencja.pta2019@awf.krakow.pl

Nazwisko……

Imię……

Tytuł/stopień naukowy……

Miejsce pracy/uczelnia……

……

……

Jestem członkiem PTA **tak** □ **nie** □

w oddziale……

Zgłaszam chęć udziału w konferencji i proszę o przesyłanie następnych komunikatów na adres:

e-mail ……

Rachunek za opłatę konferencyjną proszę
wystawić na:

……

Miejscowość …… Data……

Polskie Towarzystwo Antropologiczne
ul. Umultowska 89, 61-614 Poznań
e-mail: pta@amu.edu.pl
http://www.ptantropologiczne.pl

Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Antropologicznego *Kraków 7 listopada 2018 roku*

Szanowni Państwo,

Członkowie Polskiego Towarzystwa Antropologicznego i osoby zainteresowane

W imieniu organizatorów XLVII Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej PTA 2019 ANTROPOS – MIĘDZY NATURĄ A KULTURĄ pragniemy poinformować, że opłaty za udział w konferencji prosimy przelewać na konto Polskiego Towarzystwa Antropologicznego:

Santander Bank Polska S.A.

nr rach. 96 1090 1447 0000 0001 3758 2058

W tytule przelewu prosimy wpisać:
Konferencja PTA 2019, imię i nazwisko uczestnika

Przewodniczący Konferencji
Prof. dr hab. Ryszard Żarów

Przewodniczący PTA
prof. dr hab. Krzysztof Szostek

XIV Ogólnopolska Studencka Konferencja Antropologiczna

XIV Ogólnopolska Studencka Konferencja Antropologiczna odbędzie się w dniach 29-31.03.2019r., w Instytucie Zoologii i Badań Biomedycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Organizatorami konferencji są Koło Naukowe Antropologów UJ oraz Koło Studenckich Projektów Badawczych i Edukacji Przyrodniczej UJ. Do wzięcia udziału w konferencji serdecznie zapraszamy studentów i doktorantów kierunków biologicznych i medycznych z całej Polski.

Zaplanowano następujące sesje tematyczne:

- **Ewolucja człowieka**
- **Biologia populacji pradziejowych i historycznych**
- **Prymatologia**
- **Nauki biomedyczne** (m.in. zagadnienia dotyczące ontogenezy, fizjologii, genetyki, neurobiologii, endokrynologii, immunologii człowieka, modeli zwierzęcych chorób człowieka, żywienia człowieka, zdrowia człowieka)
- **Ekologia i ochrona środowiska** (zagadnienia dotyczące wpływu człowieka na środowisko oraz środowiska na organizm człowieka)
- **Biologia sądowa** (zastosowanie nauk biologicznych w postępowaniu dowodowym)

Rejestracja odbywać się będzie za pośrednictwem Formularza Google, którego adres zostanie wysłany na adres mailowy podany w formularzu streszczenia. Rejestracja będzie się odbywać w lutym i będą mogły jej dokonać osoby, których streszczenia zostały zakwalifikowane do prezentacji podczas konferencji.
Abstrakty wraz z Formularzem opiekuna naukowego należy nadsyłać na adres mailowy: xiv.oska@gmail.com

Ważne daty:
Przyjmowanie zgłoszeń i nadsyłanie abstraktów: od 19.11.2018r. do 14.01.2019r.
Informacja o akceptacji streszczenia zostanie wysłana 22.01.2019
Termin rejestracji i wnoszenia opłat konferencyjnych: od 30.01 do 29.02.2019
Zgłoszenia uczestników biernych od 30.01 do 29.02.2019
Termin konferencji: 29-31.03.2019

Wysokość opłata konferencyjnej będzie zależna od dofinasowania otrzymanego z Rady Kół Naukowych UJ i będzie się mieścić w zakresie 40 zł - 70 zł.

Organizatorzy:

Strona konferencji:
https://www.facebook.com/XIVOSKA